

Быхаўскі раён актыўна рыхтуецца да Дня беларускага пісьменства, які будзе адзначацца ў краіне дваццаты раз. Як зменіцца да свята выгляд горада і колькі будзе каштаваць гэтая прыгажосць? **СТАР 3**

На Мазырскім НПЗ, адным з самых буйных прадпрыемстваў нафтахімічнай галіны Беларусі, бесперапынна рэалізуюцца праекты на рэканструкцыі і мадэрнізацыі, тэхнічным пераўзбраенні. **СТАР 4-5**

Галоўная справа жыцця Івана Ярашэвіча са Смілавіч — крэзнаўства. На кожную падзею ў дзядзька свой адметны погляд. Дзякуючы яму сталі вядомымі многія новыя факты з гісторыі пасёлка. **СТАР 6**

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«ПРАВИЛЫ ВЯДЗЕННЯ ПАЛЯЎНІЧАЙ ГАСПАДАРКІ І ПАЛЯВАННЯ ПАВІННЫ БЫЦЬ АДНАСТАЙНЫЯ ДЛЯ ЎСІХ»

Пра гэта Прэзідэнт заявіў на нарадзе аб удасканаленні правіл вядзення паляўнічай гаспадаркі і палявання, рыбалоўнай гаспадаркі і рыбалоўства, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

«Правілы павінны быць аднастайныя для ўсіх, выразныя і зразумелыя, не пакідаць пралазу для нячыстых на руку», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што ў гэтых мэтах па яго даручэнні было арганізавана грамадскае абмеркаванне правіл. Ён падкрэсліў, што сёння трэба дэталёва разгледзець вынікі гэтага абмеркавання і прапанаваць людзям такія правілы, якія найбольш адпавядалі б сучасным патрабаванням, што прад'яўляюцца да паляўнічагаспадарчай і рыбалоўнай дзейнасці, садзейнічалі павышэнню яе эфектыўнасці, паляпярэджанню парушэнняў у гэтай сферы і найбольш поўна ўлічалі пажаданыя радавыя паляўнічых і рыбалоўаў, зрабілі б гэты від адпачынку і турызму масавым і даступным. «Гэта значыць усё, што мы сёння прыёмем, у асноўным ідзе ад самых паляўнічых, рыбалоўаў і ў цэлым нашага грамадства», — заўважыў Прэзідэнт.

«Мы ні ў якім разе новымі правіламі не павінны нанесці шкоду дзяржаве і забараніць людзям займацца гэтымі відамі дзейнасці. Але кожны чалавек павінен разумець, што, калі мы пачнем страляць усю і ўсё, лавіць электравудачкамі, сеткамі і іншымі прыстасаваннямі ўсё, што варушыцца ў вадаёмах, праз два гады ні ў лясах, ні ў вадаёмах нічога не застанеца», — падкрэсліў Прэзідэнт. Ён дадаў, што гэты від дзейнасці не з'яўляецца найпершай неабходнасцю для жыццядзейнасці чалавека, а як забава і адпачынак, а таму за гэта трэба плаціць як паляўнічым, так і рыбаловам. «Калі хтосьці ўзяў у арэнду возера або паляўнічую гаспадарку, за гэта трэба плаціць, і немалыя грошы. А каб арандатар не нёс страт, ён разбярэцца, колькі возьме з тых, хто прыхае да яго паляваць або рыбаць», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў вельмі строга кантраля за развядзеннем жывёл: «У нас няма значных запасоў карысных выкапняў. Менавіта таму мы павінны з патроенай энергіяй ахоўваць тое, чым прырода надзяліла нас шчодра». Ён нагадаў, што ў гэтых мэтах былі прыняты дзяржаўныя праграмы развіцця паляўнічай гаспадаркі і рыбагаспадарчай дзейнасці да 2015 года.

«Як мне дакладваюць, праграма развіцця паляўнічай гаспадаркі ў цэлым выконваецца і нібыта ў нас дадатная дынаміка павелічэння колькасці асноўных відаў дзікіх жывёл», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Ён заўважыў, што ў той жа час, напрыклад, у рыбалоўнай гаспадарцы не усё паспяхова: заданні па лоўлі рыбы з прыродных вадаёмаў не выконваюцца, у тым ліку Віцебскім, Брэсцкім, Магілёўскім аблвыканкамамі і арганізацыямі Кіраўніцтва справам Прэзідэнта, шмат скаргаў з месцаў на безгаспадарчасць, іншыя недахопы на арандаваных вадаёмах. «Наогул павінен сказаць, што ролі мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў у працэсах навадзнення парадку і развіцця рыбалоўства да гэтага часу не відаць», — сказаў Прэзідэнт.

«Але што насцярожвае больш за ўсё, дык гэта браканьерства і іншыя злачынствы ў гэтай сферы», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

«Мяне сукайваюць у справаздачах: маўляў, усё стабілізавалася ў паляўнічых гаспадарках, няма прыросту небяспечных парушэнняў. Удмайцеся: пад тысячы адзінак канфіскаванай зброі, дзсяткі тон незаконна здобывага мяса дзікіх жывёл. А што робіцца ў рыбалоўстве?! Колькасць парушэнняў штогод змяншаецца, дакладваюць, і летась зарэгістравана ўсяго нічога — 5 тыс. выпадкаў. Памнажыце спакойна на 3, а можа, на 5, і вы будзеце ведаць, колькі было гэтых парушэнняў, а можа, і на 10. Браньерскі сетак канфіскавалі больш за 300 км, незаконна здобываюць рыбу зарэгістравана 14 т», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт вельмі абураны пэўнай інертнасцю праваахоўнікаў у гэтай сферы. «Мяркуюць самі. Першая рэдакцыя правіл была прынята ў 2005 годзе. За гэты час у іх дзесяць разоў уносіліся змяненні. І, нягледзячы на ўсе гэтыя так званыя удасканаленні, у некаторых службовых асоб, адказных за названую сферу, хапае смеласці гаварыць аб недахопах дзейнага заканадаўства, якія даюць магчымасць парушальнікам ухіляцца ад адказнасці. Дык вы ж стваралі гэтыя правілы, дзесяць разоў іх змянялі, і ўсё роўна вам чагосьці не хапае», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«Неабходна пакаласці канец гэтай цяганіне і неразбярэсы! І не дай бог пасля таго, як Прэзідэнт падпіша ўказ аб зацвярджэнні новых правіл палявання і рыбалоўства, зноў узнікнуць дзіркі і вы скажаце, што вам не хапае заканадаўства, — крыўдзіце самі на сябе, ад урада да адпаведных нязвыш структур», — папярэдзіў Аляксандр Лукашэнка.

«Мы павінны выйсці на прыняцце нармальных рашэнняў. Ніякага згодніцтва, толькі дзяржаўны падыход», — падкрэсліў Прэзідэнт, звяртаючыся да прысутных на нарадзе.

ХТО ПРАЦАВАЦЬ РАДЫ, ТОЙ БУДЗЕ І ХЛЕБАМ БАГАТЫ!

Менавіта гэтым правіламі ў працы кіруюцца лепшыя механізатары Мінскай вобласці. Ужо ўчора сталі вядомы імяны тых, хто першым на Міншчыне намалаціў больш за тысячы тон збожжа. У Слуцкім раёне гэтым вызначыўся

сямейны тандэм бацькі і дачкі, механізатару Мікалая і Вольгі Валасачоў. Адзначалі падарункам і кіроўцу Уладзіміра Расінскага, які дапамагае капітанам камбайна перавозіць збожжа. Надзея БУЖАН. Фота аўтара.

Жыллёвая палітыка

ЗАКАЗЧЫКА ВЫБЕРУЦЬ ПА КОНКУРСЕ

Днямі Мінбудархітэктуры распрацавала палажэнне аб правядзенні конкурсу па выбары заказчыка. Гэты дакумент заклікае вызначыць парадак арганізацыі і правядзення конкурсу па выбары заказчыка (забудоўшчыка) па будаўніцтве шматкватэрных жылых дамоў (акрамя дамоў павышняй камфортнасці) ў Мінску і абласных цэнтрах.

Праект дакумента вынесены на грамадскае абмеркаванне і размешчаны на афіцыйным інтэрнэт-сайце міністэрства. Распрацоўшчыкі палажэння прапануюць прадастаўляць зямельныя ўчасткі для будаўніцтва

шматкватэрных жылых дамоў толькі тым юрыдычным асобам і індывідуальным прадпрыемствам, якія вызначаны пераможцамі конкурсу па выбары заказчыка. Гэтым дакументам таксама прапануецца і парадак яго правядзення. Так, арганізатар конкурсу будзе абавязаны апавясціць аб яго правядзенні, апублікаваўшы адпаведную аб'яву ў афіцыйным друкаваным выданні або інфармацыйнай сістэме «Тэндэр» на сайце Нацыянальнага цэнтра маркетынгу і кан'юнктуры цені, а таксама на афіцыйным сайце Мінгарвыканкама. Гэтая аб'ява павінна размяшчацца не менш чым за 30 дзён да правядзення конкурсу. **СТАР 2**

Фота Аляксандра КЛЕШЧУКА

НА МАТЭМАТЫЧНЫХ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЯХ У БДУ ПРАХАДНЫЯ БАЛЫ ВЫРАСЛІ НА 60-80 ПУНКТАЎ

Рэкордныя паказчыкі зафіксаваны падчас сёлётай прыёмнай кампаніі ў БДУ. Так, у параўнанні з папярэднімі годамі ў Белдзяржуніверсітэце на 6,7% павялічылася колькасць ахвотных паступіць на дзённую бюджэтную форму навучання. І гэта на фоне змяншэння ў краіне агульнай колькасці і выпускнікоў школ, і абітурыентаў, якія праходзілі ўніверсітэты тэсціраванне.

Сярэдні конкурс па ўніверсітэце склаў сёлета 1,7 чалавека на месца (у 2012 годзе — 1,5). Сярод абітурыентаў БДУ 128 пераможцаў міжнародных і рэспубліканскіх алімпіяд, у тым ліку 10 прызёраў міжнародных алімпіяд і 5 лаўрэатаў спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Акрамя таго, у конкурсе за права стаць студэнтам БДУ саборнічаюць 598 «залатых» медалістаў (што на 22% перавышае паказчык папярэдняга года) і 1731 выпускнік ліцэяў і гімназій (што на 15,2% вышэй за леташні паказчык).

44,5% (!) прэзідэнтаў на званне студэнта БДУ маюць сумарны бал (за тры сяртыфікаты плюс сярэдні бал атэстата) больш як 300 балаў. Асабліва ў Белдзяржуніверсітэце задаволены высокім конкурсам на прыродазнаўча-навуковы спецыяльнасць. Напрыклад, конкурс на біялагічным факультэце склаў у бягучым годзе 1,7 чалавека на месца, на геаграфічным факультэце і факультэце радыёфізікі і камп'ютэрных тэхналогій — 1,5, на факультэце прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі, механіка-матэматычным і хімічным факультэтах — 1,4. А самы высокі конкурс зафіксаваны ў БДУ на спецыяльнасць, звязаных з дызайнам: «Камунікатывы дызайн» — 10,8 чалавека на месца і «Дызайн прадметна-прасто-равага асяроддзя» — 8,2. **СТАР 2**

ЦЫТАТА ДНЯ

Андрэй НОВІКАЎ, начальнік дзяржаўнай установы «Упраўленне бытавога і гасціннага абслугоўвання насельніцтва Мінгарвыканкама»:

«Апошнія тэндэнцыі ў сферы бытавога абслугоўвання паказваюць, што бытавыя паслугі цесна звязаны з паслугамі сацыяльнага характару, адукацыі, адаратулення, спорту. У прыклад можна прывесці прадпрыемства «Гарадскія лазні», якое толькі аказаннем лазневых паслуг не можа забяспечыць сабе бясплатную працу. Калі ж прапаноўваць такія паслугі ў комплексе з фізкультурна-адаратуленчымі, то зэта выгадна. Арганізацыям варты больш арэнтавацца на паслугі, якія павышаюць якасць жыцця, якія забяспечваюць мабільнасць, рацыянальнае выкарыстанне вольнага часу (да іх адносяцца паслугі аўтастрыс, сферы прыгажосці і здароўя, на доглядзе дзяцей, хворых і іншых)».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 31.07.2013 г.

Долар ЗША	8880,00 ▲
Еўра	11780,00 ▲
Рас. руб.	270,00 ▲
Укр. грыўня	1092,32 ▲

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 26°
Віцебск	+ 27°
Гомель	+ 28°
Гродна	+ 25°
Магілёў	+ 28°
Мінск	+ 24°

Зарплата вырасла на 20,5 працента

Рэальная зарплата ў першым паўгоддзі 2013 года ў параўнанні з аналагічным перыядам 2012-га вырасла на 20,5 працента пра прогнозе 7,1 працента, паведамілі БЕЛТА ў адказе на сувязях з грамадскасцю Міністэрства эканомікі. У тым ліку за чэрвень яна вырасла на 16,4 працента.

Рэальная заробатная плата работнікаў бюджэтных арганізацый за шэсць месяцаў гэтага года ў параўнанні з аналагічным перыядам 2012-га вырасла на 6,4 працента, у тым ліку за чэрвень — на 6,9 працента.

Па выніках работы за студзень—чэрвень гэтага года намінальная налічаная сярэдняя месячная зарплата работнікаў у цэлым па рэспубліцы перасягнула Br4,77 млн, або \$550,5, павялічыўшыся ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года на 45,8 працента.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

БУЙНАЯ КАТАСТРАФА У ШВЕЙЦАРЫІ

Вечарам у панядзелак у выніку лабовага сутыкнення двух пасажырскіх цягнікоў больш за 35 чалавек атрымалі раненні, пяцёра знаходзіцца ў цяжкім стане, загінуў машыніст. Інцидэнт адбыўся каля вакзала невялікага швейцарскага горада Гранж-про-Марнан у заходнім кантоне Во. Паводле слоў аднаго з пасажыраў, сутыкнуліся цягнікі, адзін з якіх пад'язджаў да вакзала, а другі ад яго адходзіў. Сіла ўдару была вялікай — кабіна аднаго з саставаў аказалася амаль цалкам ўціснутай унутр. Гэта другая буйная аварыя з удзелам цягнікоў за апошні тыдзень пасля той, якая адбылася нядаўна ў Іспаніі.

ШАТЛАНДЫЯ ПАЗБАВІЦЬ АНГЛІЮ НАФТЫ?

Першы міністр Шатландыі Алекс Салманд расправёў у інтэр'ю аб тым, што чакае яго краіну, калі яна здабудзе незалежнасць. У першую чаргу, як ён адзначае, краіне аддыдзе 95% усіх запасоў нафты і газу Вялікабрытаніі. Аднак у гэтым выпадку Шатландыі прыйдзецца ўзяць на сябе частку дзяржаўнага доўгу Англіі.

Рэфэрэндум аб незалежнасці Шатландыі і яе аддзяленні ад Вялікабрытаніі пройдзе 18 верасня 2014 года. Тады ж будзе адзначана 700-гадовая юбілей бітвы пры Бэнкберне, у якой англічане пацярпелі паражэнне, а шатландцы адстаялі сваю незалежнасць.

УЖЫВАННЕ КАШЫ ПАДАЎЖАЕ ЖЫЦЦЁ

Паводле звестак экспертаў, навунасць кашы ў рацыёне харчавання напрамую ўплывае на працягласць жыцця. Навукоўцы з Нацыянальнага інстытута раку горада Роквіл (ЗША) высветлілі, што рэгулярнае ўжыванне адварных каш не толькі забяспечвае арганізм чалавека комплексам вітамінаў і карысных рэчываў, але і спрыяе павелічэнню працягласці яго жыцця. На працягу 20 гадоў спецыялісты назіралі за групай добраахвотнікаў у складзе 400 чалавек. Аказалася, што тыя ўдзельнікі эксперыментаў, у рацыёне якіх пастаянна прысутнічалі адварныя кашы з розных круп, значна радзей пакутавалі на анкалагічныя захворванні. На думку даследчыкаў, самымі карыснымі з'яўляюцца аўсяная і рысавая кашы. У той жа час большасць людзей аддае перавагу грэчцы.

ПАДРЯБЯЗНАСЦІ

З НОВАЙ ЗЕЛАНДЫІ ХОЧУЦЬ ВЫСЛАЦЬ ТАЎСТУНА

Улады Новай Зеландыі хочуць дэпартаваць з краіны чалавека, які ваżyць 130 кілаграмаў. Альберт Буйтэнгус разам з жонкай прыбыў у Новую Зеландыю ў 2007 годзе, і тады яго вага складала 160 кілаграмаў. Такой вазе спрыяе прафесія афрыканца: ён працуе шэф-поварам.

Улады Новай Зеландыі, нават нягледзячы на намаганні мужчыны паху-дзец, збіраюцца яго дэпартаваць. Яны тлумачаць гэта тым, што вага ў 130 кілаграмаў «не адпавядае дапушчальным медыцынскім нормам». Параметры яго цела, згодна з нормамі мясцовага Міністэрства аховы здароўя, падпадаюць пад вызначэнне клінічнага атлусцення. Чыноўнікі асцерагаюцца, што, калі ў афрыканца з'явіцца праблема са здароўем, сістэма аховы здароўя Новай Зеландыі «панясе неапраўданыя выдаткі». Паўднёваафрыканец з жонкай падалі ў суд і спрабуюць аспрэчыць рашэнне міграцыйнай службы.

Варта адзначыць, што Новая Зеландыя з'яўляецца адным з лідараў па колькасці людзей, якія пражываюць у краіне і маюць лішнюю вагу. Каля 30% мясцовага насельніцтва адчувае тыя ж праблемы, што і кухар з Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі.

КОРАТКА

Амаль 400 новых пунктаў доступу Wi-Fi з'явіцца ў сталічных гасцініцах і іншых аб'ектах, дзе будуць пра-жываць госці чэмпіянату свету па хакеі, спартыўных комплексах «Мінск-Арэна», «Чыжоўка-Арэна», Палацы спорту, парках, скверах, на галоўных вуліцах і пляцоўках горада, у кавярнях і рэстаранах. Паслугі будучы аказвацца карыстальнікам па тэрыфах «Белтэлекама».

Сярэдні заробак ІТ-спецыяліста ў Парку высокіх тэхналогій (ПВТ) складае Br14 млн. Пры гэтым намеснік дырэктара адміністрацыі ПВТ Аляксандр Марцінкевіч канстатаваў недахоп прафесійных кадраў у ПВТ.

На праезнай частцы перада трамвайнымі прыпынкамі ў Мінску па ініцыятыве ДАІ ўсталявалі шумавыя палосы. Яны выраблены з пенабетону і маюць вышыню не больш за 1 см. Таму, у адрэзненне ад так званых спячых паліцэйскіх, вадзіцелі могуць не спыніцца, каб іх пераадолець. Пакуль гэта толькі эксперыментаў, палосы з'явіліся на вуліцах Даўга-бродскай, Першамайскай і Ульянаўскай.

БЫВАЙ, АНАЛАГАВАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ!

Заўтра Асіповічы стануць першым беларускім горадам, у якім рэтрансляцыя тэлеперадач цалкам прыдзе на лічбавы фармат. Сёлета да яго таксама далучацца Бабруйск, Сяццо-ковічы і Жлобін. Тым жа, хто дагэтуль глядзіць тэлеперадачы па-старому, неўзабаве давядзецца паклапаціцца аб набывці альбо сучаснага лічбавога апарата, альбо адмысловай прыстаўкі-дэкодера. Спецыялісты раецца падумаць пра гэта загадзя, каб не стварыць пасля ажыятажны попыт. Бо ўжо менш чым праз два гады ўсе аналагавыя тэлевізійныя перадачкі ў Беларусі будуць адключаны.

— Аднак новаўвядзенні пакуль закрануць адназначна тых, хто прымае тэлесігнал са звычайнай эфірнай антэны, — падкрэсліў дырэктар Беларускага радыётэлевізійнага перадаючага цэнтра Андрэй Кудырка. — Для кабельных апэратараў нейкай падобнай планкі на часе не існуе. Кожны з іх будзе вырашаць пытанне пераходу на «лічбу» самастойна. Тым больш што ў буйных гарадах шматлікі тых жа Асіповічы новы фармат ужо карыстаецца папулярнасцю. Па нашых падліках, прыкладна трэць насельніцтва зараз глядзіць перадачы з дапамогай ІР-ТV — сістэмы лічбавага інтэрнэт-тэлебачання.

Цяпер жа лічбавы сігнал рэтрансляецца ўжо на 96% тэрыторыі краіны. 66 перадаччыкаў дазваляюць прымаць у добрай якасці, незалежна ад атмасферных перашкод і асаблівасцяў рэльефу мясцовасці, восем тэлевізійных каналаў.

Прыстаўка зараз каштуе ад 340 да 650 тысяч рублёў, тэлевізар з лічбавым цюнерам пацягне ўжо на 2-12 мільянаў. Лічбавую эфірную антэну можна набыць за 200-300 тысяч.

лаў, Гэта «Беларусь-1», «Беларусь-2», «Беларусь-3», АНТ, «НТБ-Беларусь», СТБ, «РТР-Беларусь» і «Мір». Аднак перш чым пачаць іх глядзець, трэба набыць неабходнае абсталяванне. Па словах начальніка Упраўлення арганізацыі гандлю і паслуг Міністэрства гандлю краіны Віялеты Бразоўскай, яго дэфіцыту ў крамах не назіраецца. Прыстаўка зараз каштуе ад 340 да 650 тысяч рублёў, тэлевізар з лічбавым цюнерам пацягне ўжо на 2-12 мільянаў. Лічбавую эфірную антэну можна набыць за 200-300 тысяч.

Але не кожны чалавек зможа за раз выкласці з кішэнні суму ў паўмільёна рублёў за дэкодар. Неабходным людзям шматлікіх малазабеспечаных ці адзіночных пенсіянераў пакупка рызыкае ўліцець у добрую капеечку. Таму рэальна выканаўчыя камітэты распрацоўваюць праграмы іх падтрымкі. Вынікам гэтага стане істотная зніжка на тую ж прыстаўку.

Ад аналагавага тэлебачання на карысць лічбавага адмаўляюцца ўсё больш еўрапейскіх краін. Ітэральна тыдзень таму да іх ліку далучылася Польшча. У Беларусі ж апошнім днём звычайнага тэлебачання стане 16 чэрвеня 2015 года. **Валяр'ян ШКЛЕНІК.**

Каментарый

КІРАЎНІКОЎ ПАКАРАЮЦЬ ЗА НЯВЫПЛАТУ ўЗНОСАЎ У ФОНД САЦАБАРОНЫ

Мінпрацы ініцыюе ўстанавленне адміністрацыйнай адказнасці кіраўніка за несвоечасовую і няпоўную выплату ўзносаў у Фонд сацабароны

Фота БЕЛТА

Са сродкаў Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны фінансуюцца пенсіі, дапамогі і іншыя выплаты ў адпаведнасці з заканадаўствам. Прычым амаль 80 працэнтаў расходаў бюджэту фонду — гэта пенсіі, якія для большасці атрымальнікаў з'яўляюцца адзінай крыніцай даходу. У першым паўгоддзі гэтага года фінансаванне ўсіх выплат праводзілася, як і ў папярэднія гады, у поўным аб'ёме і ва ўстаноўленыя тэрміны. Аднак намяцлася такая негатыўная тэндэнцыя, як рост пратэрмінаванай запазычанасці па плацяхаў у фонд. Яна не можа не трывожыць, прызнаў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валеры Кавалькоў.

Некаторыя работадаўцы паруюцца заканадаўства па выплате страхавых ўзносаў: уносы выплачваюцца несвоечасова, не ў поўным аб'ёме або на выплачваюцца зусім. А асноўная прычына пратэрмінаванай запазычанасці па плацяхаў у фонд Фонду сацабароны насельніцтва — выплата суб'ектамі гаспадарання абавязковых страхавых ўзносаў у няпоўным аб'ёме.

«З аднаго боку, сума пратэрмінаванай запазычанасці (ВР29,2 млрд) у агульнай суме плануемых у 2013 годзе паступленні абавязковых плацяхаў у фонд (ВР69,9 трлн) складала толькі 0,18 працэнта. З іншага боку, яна перавышае аб'ём сродкаў, накіраваных на развіццё стаячарных устаноў сацыяльнага абслугоўвання (ВР2,2 млрд), — адзначаў намеснік міністра. — Прыведзеныя мною лічбы — па сітуацыі на 1 красавіка гэтага года (яшчэ няма справядлівасці за другі квартал). Але, паводле аператыўных даных, запазычанасць прадаўжае расці (азначана складзе на 1 ліпеня ВР174,3 млрд, з іх ВР137,3 млрд завінавацілася Віцебскага вобласці)».

Паўната і свечасавасць выплаты страхавых ўзносаў работадаўцамі мае вялікае сацыяльнае значэнне — ад гэтага непасрэдна залежыць будучая пенсія кожнага з работнікаў, якія сёння працуюць на прадпрыемствах, забяспечваюць дзейнасць і канкурэнтаздольнасць арганізацый рэспублікі.

У галіновым разрэзе найбольшыя сумы запазычанасці маюць сельскагаспадарчыя арганізацыі (амаль 70 працэнтаў ад агульнай сумы запазычанасці ў рэспубліцы). Сярод даўжнікоў таксама лічацца арганізацыі Міністэрства аграпрамысловы і сельскагаспадарчай гаспадаркі, Мінпрама і іншыя суб'екты гаспадарання.

Паводле слоў намесніка міністра, да павелічэння пратэрмінаванай запазычанасці прывяло таксама невыкананне сельскагаспадарчымі ўмоў прадстаўлення дзяржпадатрымы. У выніку нявыплаты або няпоўнай выплаты бягучых плацяхаў у бюджэт фонду права на дзяржаўную падтрымку ў першым квартале бягучага года страцілі 66 арганізацый (на суму ВР13,4 млрд).

«Арганізацыі ідуць на розныя хітрасці для выплаты заробатнай платы без выплаты страхавых ўзносаў, у тым ліку шляхам адкрыцця дадатковых разліковых рахункаў у банках», — сказаў Валеры Кавалькоў. Спецыяльна для фонду, вядома ж, прымаюць меры па выключэнні выпадкаў выплаты заробатнай платы

Тэма дня

ЛОЗУНГ «КУПЛЯЙ БЕЛАРУСКАЕ» — НЕ «ИНДУЛЬГЕНЦИЯ» ДЛЯ НЕКАНКУРЭНТАЗДОЛЬНЫХ ТАВАРАЎ

У студзені—чэрвені ўсе вобласці краіны не выйшлі на ўзровень аналігічнага перыяду мінулага года па долі айчынных тавараў у рознічным таваразвароце. Гэтая праблема была ключовай падчас выязной калегіі Міністэрства гандлю ў Гродне.

Асабліва істотна (на 5,8%) у аб'ёме таваразвароту скараціўся продаж беларускай нехарчовай прадукцыі. У прыватнасці, на слажывецкім рынку пагоршыліся пазіцыі айчынных вытворцаў тэлевізараў, пральных машын, будаўнічых матэрыялаў, сінтэтычных мыльных сродкаў, швейных вырабаў. Прычыны розныя, у тым ліку і неканкурэнтаздольнасць тавараў у сувязі з нізкім узроўнем якасці і высокімі цэнамі. Напрыклад, у краме «5 элемент» на гродзенскім рынку «Карона» ў шырокім асартымеце прадстаў-

лены і айчыныя, і замежныя вырабы электронікі і бытавой тэхнікі. Кожны наведнік можа іх параўнаць і зрабіць свой выбар. Пакупнікі нягледзячы на гэта, часта выбіраюць італьянскую падтрымліваюць сваімі грашыма беларускіх вытворцаў газавых пліт, халадзільнікаў і шэрагу іншых тавараў. Але якія шанцы ў тэлевізараў, які крыху таннейшы за імпартны, аднак спажывае ў чатыры разы больш электраэнергіі? І да таго ж, у параўнанні з імпартным мае горшую якасць экраннай карціцы, не аснашчаны функцыямі Smart TV для сувязі з інтэрнетам. Альбо калі зацікавіцца горшай па якасці, але затое... удвая даражэйшая за замежную якасць сокавыя скалка? Як канкуруваць айчынныму прасу, мадэль якога распаўсюджана яшчэ ў 1960-х гадах? Нават знешне ён выглядае таварам «учарашняга дня» і пры гэтым значна прайграе замежнаму «сэбрату» па тэхналагічных паказчыках. А цана... вышэй.

Сур'ёзныя прэтэнзіі былі выказаны таксама накіраваўшы айчынных пыласосаў, электрафенаў. Тым не менш і яны прысутнічаюць на гандлёвых паліцах, хоць падобную «абавязалаўку» наўрад ці можна назваць падтрымкай айчынных вытворцаў. Падтрымкай айчынных тавараў, чыя якасць адпавядае патрабаванням часу, а не тых, хто не умее працаваць ва ўмовах канкурэнцыі. Падтрымка айчынных вытворцаў не павінна быць нейкай «індульгенцыяй» для дрэнных тавараў. Прынцыповы падыход да іх узроўню ў імпартасі і пакупнікоў, і гандлю, ды і саміх вытворцаў.

Пры гэтым, занекавалася на пазыцыі калегіі Мінгандлю, кіраўнікі гандлёвых арганізацый практычна не сустракаюцца з кіраўнікамі прамысловых прадпрыемстваў для вырашэння ўзаемных пытанняў вытворцаў і пастаўкі тавараў, выпрацоўкі дзеянняў і пра іх прапановы. Работнікі гандлю часта скараджаюць на адсутнасць не-

абходнага асартымента, нізкі ўзровень якасці, неканкурэнтаздольнасць беларускіх тавараў, высокія цэны і г.д. Аднак у выніку гандлем не прадаўся... ніводнай рэкламацыі вытворцам па якасці. Не ўнесена канкрэтны прапанова па зняцці з вытворцаў тавараў, што не карыстаюцца попытам, правядзенні сумесных мерапрыемстваў па актывізацыі продажу.

Дарчы, «лакусавай паперкай» узроўню тавараў у гэтай ступені будзе сістэма вяртання ПДВ (tax free), якая даўно паспяхова прымяняецца ў многіх краінах свету і ўпершыню на прасторы СНД будзе задзейнічана ў Беларусі. Украіненне гэтага механізму для пакупнікоў, якія не прыязджаюць на тэрыторыі Мінскага саюза, дазваляць, па ацэнках экспертаў, павялічыць продаж тавараў да 20%. Пастаяннай урада ўжо вызначана арганізацыя, якая мае права на вяртанне ПДВ замежным грамадзянам — рэспубліканскае прадпрыем-

ства «Белмытсэрвіс», а ў далейшым, на думку міністра гандлю Валерыя ЧАКАНАВА, аператарам можа стаць і больш. Для гэтага ў адной краме за адзін дзень трэба набыць тавар на суму не менш чым 800 тысяч рублёў. Пакупніку вяртаецца ПДВ у памеры 15%. Калі стаўка 10%, то ПДВ не вяртаецца, гэты механізм не датычыцца цыгарэт і вінагарэльных вырабаў. Валерыя Чаканав спадзяецца, што сістэма «tax free» у поўным аб'ёме запрацуе ў Беларусі да чэмпіянату свету 2014 года. Цяпер трэба зрабіць завады па максімальным уцягненні гандлёвых прадпрыемстваў у гэты працэс. У першую чаргу гэта важна для Мінска, абласных цэнтраў, а таксама тых гарадоў, якія ўключаюць імпартасі ў Беларусі да чэмпіянату свету 2014 года. Цяпер трэба зрабіць завады па максімальным уцягненні гандлёвых прадпрыемстваў у гэты працэс.

Барыс ПРАКОПЧЫК

ЗАКАЗЧЫКА ВЫБЕРУЦЬ ПА КОНКУРСЕ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У праекце дакумента гаворыцца, што ў арганізацыі і правядзенні такіх конкурсаў удзельнічаюць яго арганізатар, конкурсная камісія і прэтэндэнты. Пры неабходнасці таксама могуць прыцягвацца кампетэнтныя спецыялісты. Для ўдзелу ў конкурсе юрыдычным асобам і ПП неабходна накіраваць арганізатару заяўку, а таксама распрацаваць конкурсную прапанову, якая адпавядае неабходным умовам, і перадаць яе ў вызначаныя тэрміны. Склад конкурснай камісіі прапановыяцца сцвярджаюць рашэннямі аб'яўчанкаммаў і Мінгарвыканкама. Арганізатар конкурсу таксама будзе мець права прэвасці і папярэдняй кваліфікацыйны адбор прэтэндэнтаў, аднак у гэтым выпадку яму неабходна папярэдне апавясціць пра тэрміны яго правядзення.

Прымаць рашэнне аб правядзенні конкурсу, прызначаць яго арганізатару і асоб, упунаважаных на падпісанне дамоў з пераможцам, прапановыцца даручыць аб'яўчанкамма і Мінгарвыканкама.

Што тычыцца вызначэння пераможцы, то конкурсная камісія пасля вывучэння прапановы, згодна з палажэннем, павінна вызначыць лідара на працягу 20 дзён з дня адкрыцця пакетаў на яе першым пасяджэнні. У асобных выпадках, са згоды арганізатара, гэты тэрмін можа быць прадоўжаны. Калі ў працэсе працы з конкурснымі прапановамі ў членаў камісіі ўзніклі сумненні ў сапраўднасці пададзеных звестак прэтэндэнтам або з'явілася неабходнасць у іх удак-

ладненні, яны маюць права запітаць дадатковыя звесткі, гаворыцца ў праекце дакумента. Пераможца конкурсу будзе вызначацца шляхам адкрытага галасавання на пасяджэнні конкурснай камісіі прастай большасцю галасоў.

Калі конкурсная камісія не прызнае ні аднаго з прэтэндэнтаў пераможцам, то арганізатар конкурсу можа правесці паўторны конкурс або адмяніць яго. У выпадку, калі пераможца адмяніўся ад заключэння адпаведнага дагавора, арганізатар мае права не праводзіць паўторны конкурс, а прапанаваць заключыць дагавор другому па паказчыках пасля пераможцы прэтэндэнта.

Асноўнымі крытэрыямі, па якіх прапановыца вызначаць лепшага, з'яўляюцца тэрміны рэалізацыі праекта будаўніцтва аб'екта; аб'ём інвестыцый; крытэрыі, якія вызначаюцца функцыянальным прызначэннем аб'екта; долевы ўдзел у фінансаванні; прыцягненне прамых замежных інвестыцый на чыстай аснове; прыцягненне сродкаў фізічных асоб; наяўнасць вопыту будаўніцтва жылых дамоў плошчай не менш як 15 тыс. кв.м, уведзеных за апошнія тры гады; чыстыя актывы прадпрыемства павінны быць не менш за суму, эквівалентную \$1 млн; наяўнасць у штале па месяцы асноўнай працы спецыялістаў, што маюць вышэйшую прафесійную будаўнічага профілю, якія прайшлі атэстацыю; наяўнасць матэрыяльна-тэхнічнай базы; магчымасць ажыццяўлення страхавання прэтэндэнтам будаўнічых рызык і іншыя.

Сяргей КУРКАЧ.

НА МАТЭМАТЫЧНЫХ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЯХ У БДУ ПРАХАДНЫЯ БАЛЫ ВЫРАСЛІ НА 60-80 ПУНКТАЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Між іншым, у БДУ ўжо адбылося адкрытае залічэнне абітурыентаў на некаторыя факультэты. Так, на факультэце радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій сярэдня бал залічаных на конкурсе склаў 270 (у 2012 годзе — 237.) а сярэдня бал атэстата ў залічаных — 8,7. Самы высокі праходны бал на гэтым факультэце быў зафіксаваны на спецыяльнасці «Камп'ютарная бяспера» — 302 (у 2012 годзе — 270). Крыху меншым быў праходны бал на «Прыкладнай інфарматыцы» — 277.

На геаграфічным факультэце сярэдня бал залічаных — 280, але, напрыклад, на спецыяльнасці «Геаграфія і разведка радовішчаў карысных выкапняў» праходны бал быў 329, на спецыяльнасці «Геаграфія» (спецыялізацыя «геаінфармацыйныя сістэмы») — 310 і «Космааэракартаграфія» — 304.

У залічаных на эканамічным факультэце сярэдня бал склаў 346, а сярэдня бал атэстата — 9,5.

На механіка-матэматычным факультэце сярэдня бал быў 298, а сярэдня бал атэстата ў залічаных — 9,0. На спецыяльнасці «Матэматыка і інфармацыйныя тэхналогіі» праходны бал склаў 317 (у 2012 годзе — 282), «Камп'ютарная матэматыка і сістэмны аналіз» — 314 (у 2012 годзе — 257), «Матэматыка» (эканамічная дзейнасць) — 285 (у 2012 годзе — 247), «Матэматыка» (навукова-канструктарская дзейнасць) — 272 (у 2012 годзе — 192), «Матэматыка» (навукова-вытворчая дзейнасць) — 263 (у 2012 годзе — 204), «Матэматыка» (навукова-педагагічная дзейнасць) — 251 па гарадскім конкурсе і 196 — па сельскім (у 2012 годзе — 182), «Механіка і матэматычнае мадэляванне» — 251 (петаць — 220).

Надзея НІКАЛАЕВА.

Table with 5 columns: Auction date, Lot number, Address, Area, and Price. Includes details for the 30th August 2013 auction in Postavskaya district.

У Паставах раскрылі забойства дзесяцігадовай даўніны

У верасні 2003 года ў калодзежы каля аднаго з прыватных дамоў горада была знойдзена згвалтаваная і забітая 18-гадовая дзяўчына. Як адна з членаў камісіі па расследаванні з'яўляецца пачатковай асновай для раскрыцця злочынаў мінулых гадоў УУС Віцебскага аб'яўчанкамма Алег Радзіўскі, доўгі час вывясці забойню не ўдавалася. Аднак яго пошук узяць гэты час не спыняўся. Апытана больш чым 300 чалавек, якія маюць хоць нейкае дачыненне да забойцы.

«Раскрыццё злочынаў таго трагічнага дня супрацоўнікамі праваахоўных органаў удалося толькі сёння. У згвалтаванні і забойстве падзарацця жыхар Паставаў, які на момант здарэння служыў у арміі і знаходзіўся ў звальненні. У дачыненні да яго распачата крмінальная справа па ч.1 ар. 139 Крмінальнага кодэкса, якая прадугледжвае да 15 гадоў пазбаўлення волі».

Надзея ДРЫЛА.

ЮШКІ ўСІМ ХАПІЛА!

Фота БЕЛТА

Больш як 3,2 тысячы літраў юшкі прыгатавалі на III адкрытым чэмпіянаце Беларусі «Чыгрынская юшка!», які прайшоў 27 ліпеня ў вёсцы Груздзічына (Магілёўская вобласць) падчас «Вялікай бард-рэвалюцыі-2013». Для прыгатавання юшкі спатрэбілася 1,2 тоны ачышчанага рыбы і больш як 2 тысячы літраў вады. Рыбу прывезлі жывой, яе разбіранам на месцы займаліся валанцёры — студэнты Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта харчавання. Варылі юшку ў спецыяльна вырабленым катле на 4 тысячы літраў дыяметрам 225 см. 1,2 тоны рыбы прадаставіла самая буйная ў Беларусі рыбная гаспадарка «Любань», таксама спатрэбілася больш як 50 кг цыбулі і розныя спецыі.

Information about the construction of a residential complex in Postavy. Includes details about the developer, project location, and contact information.

Project declaration for a residential complex. Includes a table with apartment characteristics and details about the developer and project location.

НОВЫ СТАРЫ БЫХАЎ

БЫХАЎСКИ РАЁН АКТЫЎНА РЫХТУЕЦА ДА ДНЯ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕНСТВА, ЯКІ БУДЗЕ АДЗНАЧАЦА Ў КРАІНЕ ДВАЦЦАТЫ РАЗ

ЭЛЕКТРЫЧНАСЦЬ І ЦЯПЛО ДАРАЖЭЮЦЬ З 1 ЖНІЎНА

Цеплавая і электрычная энергія для жыхароў Беларусі даражэе з першых дзён жніўня. Пра гэта гаворыцца ў пастанове Савета Міністраў ад 29 ліпеня 2013 года № 663, паведамлілі рэдакцыі ў прэс-службе беларускага ўрада.

Цяпер тарыфы для насельніцтва на цеплавую энергію для патрэб ацяплення і гарахага водазабеспячэння павялічаюцца на 9 працэнтаў і складаюць 68 тысяч 833,5 рубля за 1 Гкал.

Аднаставачны тарыф на электраэнергію ў жылых дамах (кватэрах) з электрапалітамі з 1 жніўня будзе 428,5 рубля за 1 кВт/гадзіну (раней быў 375,9 рубля). Дыферэнцыраваны тарыф у такіх жылых памяшканнях у перыяд мінімальнага нагрузак (з 22.00 да 17.00) будзе 300 рублёў за 1 кВт/гадзіну, а ў перыяд максімальных нагрузак (з 17.00 да 22.00) — 857 рублёў за 1 кВт/гадзіну.

Электрычная энергія для патрэб ацяплення і гарахага водазабеспячэння з магутнасцю абсталавання больш як 5 кВт у перыяд мінімальнага нагрузак (з 23.00 да 6.00) па даражэе з 442,4 рубля да 504,3 рубля за 1 кВт/гадзіну, а ў астатні час — з 1327,2 рубля да 1512,9 рубля за 1 кВт/гадзіну.

У жылых дамах (кватэрах) з газавымі плітамі аднаставачны тарыф будзе ў жніўні складаць 504,1 рубля за 1 кВт/гадзіну, а дыферэнцыраваны тарыф у перыяд мінімальнага нагрузак павялічыцца да 353 рублёў за 1 кВт/гадзіну (было 309,7 рубля за 1 кВт/гадзіну), у перыяд максімальных нагрузак — 1008,6 рубля за 1 кВт/гадзіну.

Сяргей КУРЧАК.

БЕЛАРУСБАНК ПАВЯЛІЧЫЎ ПРАЦЭНТЫ ПА ДЭПАЗІТАХ

Як паведамлілі ў прэс-службе Беларусбанка, з 26 ліпеня гэта буйнейшая фінансавая ўстанова павялічвае працэнтныя стаўкі па новых тэрміновых укладах у беларускіх рублях.

Цяпер па дэпазіце «Прырыятэт» (тэрмінам на 3 месяцы) працэнтная стаўка складае 36 працэнтаў гадавых, а ўклад «Гарантаваны даход» (тэрмін захоўвання 15 дзён) дазваляе атрымаваць 33 працэнтаў гадавых. Падрэабязнасці пра новы фінансавы прадукт банка можна адшукаць на карпаратыўным сайце Беларусбанка ці даведацца па кароткім нумары 147.

Сяргей ПАЛІНІН.

ВОДАПРАВоды ПРАВЕРЫЦЬ РОБАТ

Дзякуючы міжнароднаму праекту «Чыстая вада і навакольнае асяроддзе — здаровае грамадства» прадпрыемства «Водаканал» з Гродна і Алітуса (Літва) аснашчаюцца сучаснай тэхнікай з Германіі.

Пасля ачысткі водаправода каналіраваўчай машынай усе прымысе трапляюць у спецыяльны адсек, а вада будзе выкарыстоўвацца зноў. Прычым гэтая тэхніка на базе аўтамабіля «МАН» можа працаваць без дэзарэацыі на працягу ўсяго рабочага дня. Акрамя таго, Гродна атрымае робата-тэлеінспекцыю для правярок падземных камунікацый: месца пашкоджання фіксуецца на маніторы з дакладнасцю да аднаго метра. Можна будзе не толькі даследаваць старыя магістральныя водаправоды, але і пераканацца ў належным стане новых, прымаючы іх на баланс.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

«БЕЛАВІЯ» АДКРЫВАЕ НОВЫ РЭЙС У ШВЕЙЦАРЫЮ

Нацыянальная авіякампанія «Белавія» прыняла рашэнне аб пачатку выканання рэгулярных рэйсаў па маршруце Мінск — Жэнева — Мінск з 17 снежня гэтага года.

Палёты ў міжнародны аэрапорт Жэневы будучы выканацца на самалётах Embraer 175, CRJ-100/200, Boeing 737-500 тры разы на тыдзень па аўторках, пятніцах і нядзелях. Кошт пералёту ў эканамічным класе абслугоўвання складае ад 275 еўра «туды-назад» і ад 248 еўра ў адзін бок. У бізнес-класе ад 975 еўра «туды-назад» і ад 579 еўра ў адзін бок (аэрапортныя таксы і зборы ўключаны).

У першую чаргу ў «Белавія» разлічваюць убачыць на гэтым рэйсе бізнесменаў. Мяркуюцца, што рэйс зацікавіць і транзітных пасажыраў, якія следуюць праз Мінск і далей па маршрутнай сетцы «Белавія». Несумненна, попытам рэйс будзе карыстацца і ў турыстаў. Зімой пералёты ў Жэневу будучы асабліва прыцягальнымі для тых, хто выпраўіцца катацца на лыжах і сноубордах. Трансфер ад аэрапорта да асноўных гарналыжных курортаў складзе не больш за гадзіну-дзве.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Горад

Для добрых людзей

Летні дождж, цёплы і дробны, не перашкаджае працаваць Аксане Красніцкай. Капалюш на галаву, пэндзаль у руку — і наперад, ствараць мастацкую панараму старажытнага Быхава.

Малюе мастачка з Магілёва і яе калегі прама на тарцы жылога дома, у цэнтры горада.

— Гэта будучы два вялікія малюнкi, насупраць адзін аднаго: розныя ў розныя бакі і нібыта ў розныя эпохі, — тлумачыць Аксана ідэю. — Тут у нас мінулае Быхава, са старажытным замкам. А з іншага боку будзе Быхаў будучыні, з вялікімі новабудулямі.

Малюнкi з двух бакоў зробіць выгляд вуліцы свежым для гараджан і цікавым для гасцей. Паміж мінулым і будучыняй — строгі будынак Быхаўскага райвыканкама — з вялікімі калонамі, савецкімі зоркамі з лаўровымі вінкамі на фасадным порціку ў стылі сталінскага ампіру.

— Вялікае свята — гэта добры шанец упрыгожыць стары горад, — усміхаецца Аксана, якая не сталаецца адказаць на пытанні аб сваёй працы цікаўных быхаўскіх прахожых. — Ён такі камерны, утульны, вельмі зялёны. І, думаю, людзі тут жывуць добрыя. Яны павінны адпавядаць гораду, а горад — ім.

На вуліцы Леніна ў Быхаве кіпіць праца. Будуючыя работы ідуць на некалькіх буйных аб'ектах. Раёўны Цэнтр культуры абяцае стаць вельмі сучасным будынкам званку і ўнутры, а вось кінатэатр «Радзіма», якому сёлета сплунецца сто гадоў,

Аксана КРАСНІЦКАЯ малюе панараму старажытнага Быхава.

нягледзячы на рэканструкцыю, захавае чароўнасць старога стылю, чаму не перашкодзяць новыя тэхналогіі 3D і камфорт для глядачоў.

Быхаў — увогуле адметны раённы цэнтр, і не толькі дзякуючы старажытным помнікам архітэктуры — сінагозе і замку Сапегаў. Напэўна, асабліва настрой тут найперш стварае цэнтральная вуліца. Аб апал дарогі стаіць двухпавярховыя жылыя дамы старой савецкай архітэктуры, з ганкамі і эркерамі. Будуючыкі адцягваюць іх у парадак: рамантуюць, робяць тэрмарэнавацыю, тынкуюць, фарбуюць у спакойныя колеры, і дамы набываюць новы выгляд.

— Гэта як жанчына, якая ранічы прачнулася і наводзіць прыгажосць, — так транна сказаў пра добраўпарадкаванне ў горадзе

старшыня Быхаўскага райвыканкама Дзмітрый Калееў.

Нягледзячы на тое, што вуліца носіць імя Леніна, найбольш прыцягвае увагу турыстаў скульптура не правядыра пралетарыяту, а дзюўчынкi перад фасадам дзіцячага садка. «Балерынка», якая, верагодна, была зроблена ў далёкія-далёкія савецкія часіны, упрыгожвае фантан, які цяпер да свята таксама прыводзіць у парадак. Яна сімвалічная і сапраўды адметная, хоць, можа, і не мае вялікай каштоўнасці. Тама што ў часе сучасных «ёўра-рамонтаў» гэтых сведак мінулага выкідалі на сметнікі, а тут захавалі. І здаецца, што нездарма.

Старажытны скарб

На пад'ездзе ў Быхаў на высокім беразе Дняпра стаіць за-

мак Сапегаў, вядомы помнік архітэктуры XVII стагоддзя. Пачалася яго рэстаўрацыя, якая робіцца за дзяржаўныя сродкі, і яна завершыцца, паводле планаў, толькі ў 2018 годзе.

Цяпер жа, да Дня пісьменства, у парадак прыводзіць двор і выкладаюць там пліткі пляцоўку. У двары замка 1 верасня плануецца рыцарскі турнір. Дзве замкавыя вежы стаіць у будаўнічых рыштваннях: іх накрываюць дахамі і тынкуюць.

Большая частка старажытнага будынка зачынена сёння, але цікаўныя людзі ўсё ж могуць увайсці ў некалькі памяшканняў, аглядзець сцяпенні і разбіўці шукальнікамі скарбаў дымароды. Астатнія

Быхаў літаральна праз месяц будзе прымаць гасцей.

— Хачу абвергнуць пагалоскі аб пераносе свята. 1 верасня 2013 года Дзень беларускага пісьменства будзе праходзіць у Быхаве.

Асабліва хачу сказаць пра сацыяльныя аб'екты, якія будуць служыць жыхарам Быхава і пасля свята. Наш гонар — фізкультурна-аздаравленчы комплекс. Ён дваццаць гадоў прастаяў зачыненым, а 1 верасня мы прыёмем малых, якія будуць там плаваць. Адчыніцца новая зала барацьбы, дзе будзе дзіцячая секцыя. Гэта ўсё на карысць быхаўчанам. Гараджане рады пераўтварэнням, якія адбываюцца навокал іх. Жыхары Быхава чакаюць, калі

Каб прыгожымі былі не толькі вуліцы горада, але і пад'язныя шляхі да яго, у раёне аб'явілі конкурс па добраўпарадкаванні. На ім будзе выбраны лепшы сельвыканкам і лепшы падворкі. Самым дбайным гаспадарам — узнагарода.

За першае месца прэмія ў 7 мільёнаў рублёў, за другое — 5 мільёнаў, трэцяе — 3 мільёны. Гэта немалыя грошы, і такія прызы заахваляюць людзей на актыўнасць. Ужо нямала гаспадароў, якія мяняюць агароджы, абнаўляюць дахі, фарбуюць дамы, прыводзіць у парадак тэрыторыю.

На Дзень беларускага пісьменства ў Быхаве аб'яваюць цікавую насычаную праграму. Напрыклад,

У двары замка Сапегаў робяць пляцоўку для святочных мерапрыемстваў.

цiкавінкі — толькі на свяце: археолагі прадманструюць важныя знаходкі, якія зрабілі пры раскопках.

Увогуле ў Быхава багатая гісторыя. У цэнтры — велічны старажытны будынак сінагогі, помнік архітэктуры XVII стагоддзя. Турысты могуць сёння толькі паходзіць навокал яго па зялёным газоне, але і вонкавы агляд пакідае вялікае ўражанне. Калісьці ў будынку месціўся склад, але ўжо шмат гадоў ён стаіць пусты і навольна разбураецца. Цяперашняе кіраўніцтва Быхаўскага раёна і Магілёўскай вобласці настраена захаваць для нашчадкаў гэты ўнікальны будынак. Рэстаўрацыя сінагогі будзе каштаваць вялікіх сродкаў. Мяркуюцца, што ёй маглі б зацікавіцца лўрэцкія абшчыны.

Ёсць нават ідэя стварыць тут музей беларускага яўрэйства. — Сінагогай займаемся актыўна і шчыльна, — запэўніў Дзмітрый Калееў. — Цяпер помнікам і яго аднаўленнем цікавяцца ў Маскве.

Заўважым, што самі жыхары Быхава частку сродкаў зрабілі самі: прайшлі два суботнікі. Іх вынік — 840 мільёнаў рублёў. Усе гэтыя грошы накіроўваюцца на дзіцячы парк. Бліжэйшым часам запланаваны яшчэ адзін суботнік.

адкрыюцца кінатэатр, басейн, — гаворыць кіраўнік раёна. Колькі ж каштуе святочны горад? Паводле зацверджанай праграмы падрыхтоўкі да Дня беларускага пісьменства, арганізацыі выконваюць частку работ за свой кошт. Напрыклад, так зрабіў «Белкапаюз»: у абноўленую краву «Родны кут» у цэнтры горада цяпер прыёмна на зайсіці.

— Што ж датычыцца бюджэтных грошай, то, папярэдне, гэта каля 180—200 мільярдаў рублёў. Многа гэта ці мала? Колькі б грошай ні было, іх заўсёды не хапае. У нас засталіся аб'екты, да якіх пакуць рукі не дайшлі. Будзем рабіць іх уласнымі сіламі, — паведаміў старшыня райвыканкама.

Завуважым, што самі жыхары Быхава частку сродкаў зрабілі самі: прайшлі два суботнікі. Іх вынік — 840 мільёнаў рублёў. Усе гэтыя грошы накіроўваюцца на дзіцячы парк. Бліжэйшым часам запланаваны яшчэ адзін суботнік.

адкрыецца Алея гарадоў, якія былі сталіцамі свята. Іх, дарэчы, было ўжо 17 (некаторыя прымалі свята двойчы) і, паводле ідэі арганізатараў, у алеі кожнаму з іх будзе пасаджана які сымвал асобнае дрэва і ўсталявана лава.

Плануюцца арганізаваць форум «Быхаўскія чытанні», «круглы стол» з удзелам моладзі, навукоўцаў, пісьменнікаў і паэтаў. Будучы таксама прэзентацыі музеяў, бібліятэк, сродкаў масавай інфармацыі. Запланаваны выступленні народных тэатраў і акцыя «Кіно маёй краіны».

Стала вядома, што ў Быхаве ў гонар свята з'явіцца новая скульптурная кампазіцыя, якая будзе прысвечана Баркалабаўскаму леталісу, помніку беларускага пісьменства, і слаўтаму абразу Баркалабаўскай Божай Маці. Гэтыя духоўныя каштоўнасці паходзяць з Быхаўшчыны і належаць усяму беларускаму народу.

Ілона ІВАНОВА. Фота аўтара.

Быхаўскі раён.

Студэнты Гістарычнага факультэта Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Куляшова на замкавых раскопках.

Идея Банк					
Оптимальная идея!					
БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС					
Наименование банка: ЗАО «Идея Банк»					
(в миллионах белорусских рублей)					
№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	на 1 июля 2013	на 1 июля 2012
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		141 867,1	73 954,6
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102			
4	Средства в Национальном банке	1103		118 993,4	122 099,7
5	Средства в банках	1104		278 861,0	125 602,8
6	Ценные бумаги	1105		45 035,5	64 510,4
7	Кредиты клиентам	1106		1 545 788,9	543 363,7
8	Производные финансовые активы	1107			112,8
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108			
10	Основные средства и нематериальные активы	1109		63 583,4	27 190,7
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110		121,8	138,0
12	Прочие активы	1111		66 557,2	22 917,1
13	ИТОГО АКТИВЫ	11		2 260 808,3	979 889,8
14	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
15	Средства Национального банка	1201			17 854,1
16	Средства банков	1202		175 778,1	74 242,2
17	Средства клиентов	1203		1 724 626,8	689 948,5
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		33 925,3	68 104,7
19	Производные финансовые обязательства	1205			
20	Прочие обязательства	1206		30 125,5	5 485,1
21	ВСЕГО ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	120		1 964 455,7	855 634,6
22	КАПИТАЛ				
23	Уставный фонд	1211		55 322,6	55 322,6
24	Эмиссионный доход	1212			
25	Резервный фонд	1213		28 392,3	21 392,3
26	Фонд переоценки статей баланса	1214		16 182,8	11 817,4
27	Накопленная прибыль	1215		196 454,9	35 722,9
28	ВСЕГО КАПИТАЛ	121		296 352,6	124 255,2
29	ИТОГО обязательства и капитал	12		2 260 808,3	979 889,8
ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ					
Наименование банка: ЗАО «Идея Банк»					
(в миллионах белорусских рублей)					
№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	на 1 июля 2013	на 1 июля 2012
1	Процентные доходы	2011		316 637,1	64 454,9
2	Процентные расходы	2012		259 514,2	111 547,2
3	Чистые процентные доходы	201		57 122,9	(47 092,3)
4	Комиссионные доходы	2021		257 511,3	119 945,6
5	Комиссионные расходы	2022		20 382,5	5 513,2
6	Чистые комиссионные доходы	202		237 128,8	114 432,4
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203			
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204		(248,3)	(173,2)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205		17 872,0	14 342,1
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206		(1 000,9)	592,3
11	Чистые отчисления в резервы	207		52 027,0	9 240,2
12	Прочие доходы	208		16 124,0	2 647,6
13	Операционные расходы	209		119 536,8	53 455,3
14	Прочие расходы	210		8 524,7	4 776,0
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		146 910,0	17 277,4
16	Налог на прибыль	212		20 369,3	1 867,5
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		126 540,7	15 409,9

ЛЕТА Ў РЫЦАРСКИХ ЛАТАХ

Кожны рыцарскі фест, які праходзіць у нашай краіне, мае сваю адметнасць найперш у гістарычнасці самога месца правядзення. Старажытны ўзгорысты Мсціслаў здабываў сваю славу пачынаючы ад XII стагоддзя. І менавіта на самым старажытным месцы «беларускага Суздалья» (гэтак часам называюць гэты горад храмаў і манастыроў) — на Замкавай гары — адбываюцца штогадовыя рыцарскія фестывалы.

Сёлета на гэты найбуйнейшы на Магілёўшчыне рыцарскі фест прыехалі не толькі айчыныя прыхільнікі са-

рэднавечнай культуры, але і рыцары з клубаў гістарычнай рэканструкцыі суседніх Расіі, Украіны, Польшчы і нават Францыі. Грымелі даспехі, пранзіліва ржалі коні, ляцелі вострыя стралы, гучала старажытная музыка, віраваў горад майстраві. Мсціслаўцы чарговы раз ганарыліся сваім Мсціславам — яго сённяшнім і мінулым, якое вяртаецца суды штогод дзякуючы гэтакім гучным і малючым падзеям.

Асаблівацю сёлета гэтаму ваяроў у латах сталі, на маю думку, не «забегі прусакоў», не бургурты і не сярэднявечныя танцы. А... жанчына ў рыцарскіх даспехах — Галіна Лабанава, пенсіянерка з вёскі Азярышча Дарагабужскага раёна Смаленскай вобласці (на фота). Гэтая расіянка, медык па прафесіі, некалі далучылася да ўдзельніцкага клуба «Варта», у якім аб'ядналіся па інтарэсах яе аднавяскоўцы — механізатары, вадзіцелі, жывёлаводы. Дапамагала ім рыхтаваць адзенне, а потым і сама ўзяла ў рукі меч, апранула на сябе больш як 20-кілаграмовую кальчугу, шлем і латы.

Што ж, не перавяліся яшчэ ваўнічаныя жанчыны-абаронцы, якія змагаюцца за гонар і традыцыі сваёй зямлі!

Анатолий КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

г. Мсціслаў.

Некаторыя старонкі сучаснай гісторыі

Дзесяностыя гады мінулага стагоддзя сталі пераломнымі не толькі ў лёсе некалі адзінай вялікай дзяржавы, а і ў лёсе прадпрыемства. Тады ва ўмовах значнага (амаль у чатыры разы) падзення аб'ёму нафты для перапрацоўкі і непрадукцывасці развіцця сітуацыі ў будучыні паўстала пытанне аб неадкладных мерах па павышэнні эфектыўнасці вытворчасці. Зрабіць гэта можна было толькі шляхам павелічэння глыбіні перапрацоўкі нафты за кошт тэхнічнага пераўзбраення і глабальнай рэканструкцыі завода. Тады, у 90-я, на прадпрыемстве зрабілі выбар на карысць схемы пазатпаднага правядзення рэканструкцыі завода на аснове тэхналагічных працэсаў, якія забяспечваюць павышэнне глыбіні перапрацоўкі нафты і атрыманне прадукцыі на ўзроўні сусветных стандартаў якасці.

У 2004 годзе была поўнацю выканана Праграма развіцця прадпрыемства да 2005 года, якая складалася з чатырох этапаў, кожны з якіх разглядаўся як асобны валютааунны праект. Рэалізацыя кожнага з іх забяспечвала атрыманне коштаў новай прадукцыі, або сыравіны для далейшай перапрацоўкі. Найбольш важным з'явілася завяршэнне будаўніцтва ўвод у эксплуатацыю камбінаванай устаноўкі каталітычнага крэкінгу. Тэхналогія працэсу дазволіла павялічыць глыбіню перапрацоўкі нафты і адбору светлых нафтапрадуктаў, а таксама выкарыстоўваць у якасці сыравіны сумесь гідрачышчанага вакуумнага газойлю і мазут нізкасарністай нафты. Увод устаноўкі каталітычнага крэкінгу дазволіў у паўтара раза павялічыць выпуск аўтамабільных бензінаў і удава — звадкаваных газу.

У выніку рэалізацыі Праграмы развіцця ААТ «Мазырскі НПЗ» на 2005-2010 гады ў 2006 годзе былі ўведзены ў эксплуатацыю блок вылучэння бензолінага канцэнтрата і устаноўка экстрактыўнай дыстыляцыі бензолу, што дазволіла зменшыць колькасць бензолу ва ўсім аб'ёме высокаактанавых бензінаў да патрабаванняў еўрапейскага стандарту EN 228 і атрымаць новы прадукт, бензол нафтавы, — самую каштоўную сыравіну для нафтахімічнага комплексу рэспублікі.

У 2008 годзе ўведзена ў эксплуатацыю комплексная устаноўка фтарыставадароднага алкілравання. Быў атрыман новы прадукт — алкілат (высокаактанавая экалагічна чыстая дабаўка да бензінаў). У 2010 годзе ўведзена ў эксплуатацыю устаноўка гідраабясцервання бензіну каталітычнага крэкінгу, якая зменшыла колькасць серы ва ўсім аб'ёме высокаактанавых бензінаў да патрабаванняў еўрапейскага стандарту EN 228:2008.

Дадаткова ўжыванне ў рэцэптуры падрыхтоўкі бензінаў высокаактанавы кіслародазмешчальнай дабаўкі — метылтрэ-бутылавага эфіру — дазволіла ў 2010 годзе паставіць на серыйную вытворчасць бензін для аўтамабільнай экалагічнага класа 5, які адпавядае па якасці патрабаванням еўрапейскага стандарту EN 228:2008.

На пачатку 2011 года была ўведзена ў эксплуатацыю новая устаноўка па вытворчасці вадароду, якая павінна забяспечыць ім новыя тэхналагічныя аб'екты. У студзені 2012 года ўведзена ў эксплуатацыю устаноўка гідрачысці дызельнага паліва, якая гарантуе забяспечванне вытворчасці ўсяго аб'ёму дызельнага паліва згодна з патрабаваннямі еўрапейскага стандарту EN 590.

У снежні 2012 года ўведзена ў эксплуатацыю устаноўка ізамерызацыі пентан-гексанавай фракцыі, прызначаная для атрымання высокаактанавых экалагічна чыстага кампанента бензінаў — ізамерызату. Гэта дазволіла не толькі атрымаць аўтамабільны бензін экалагічнага класа 5 АІ-92-К5-Еўра па СТБ 1656-2011, які па ўсіх паказчыках, акрамя актывавага ліку, адпавядае патрабаванням еўрапейскага стандарту EN 228, але таксама спыніць выпуск нерэнтабельнай прадукцыі — бензіну-сыравіны для піролізу і нізкаактанавых бензінаў «Нармаль-80». Дзякуючы пуску устаноўкі ізамерызацыі аб'ёмы вытворчасці высокаактанавых бензінаў узрастаць больш чым на 200 тыс. тон за год, і якасць цалкам адпавядае патрабаванням EN 228.

ГАЛОЎНАЕ — ПРАВІЛЬНА І ПАСЛЯДОЎНАЯ ТАКТЫКА

Генеральны дырэктар ААТ «Мазырскі НПЗ» Анатоль КУПР'ЯНІАЎ.

ВІЗІТОЎКА КІРАЎНІКА:

Анатоль Аляксандравіч КУПР'ЯНІАЎ, генеральны дырэктар ААТ «Мазырскі НПЗ», ініцыятар і правадыр стратэгіі пастаяннага развіцця і ўдасканалення прадпрыемства, сапраўдны лідар, які карыстаецца заслужаным аўтарытэтам і павагай і калектыве. Яго дзейнасць накіравана на стварэнне згуртаванай каманды аднадушцаў, якой па плячы задачы любой складанасці.

— Зараз мы працуем над двума праектамі будаўніцтва, вельмі важнымі для развіцця завода. Першы — будаўніцтва камбінаванай устаноўкі вытворчасці высокаактанавых кампанентаў бензіну, дзякуючы якой без запуску кампанентаў збоку ўвесь аб'ём высокаактанавых аўтамабільных бензінаў будзе вырабляцца ў адпаведнасці з патрабаваннямі еўрапейскага стандарту EN 228. Гэты праект дастаткова дарагі, але мы знайшлі фінансавыя рэсурсы і ўпэўнены ў тым, што ён будзе выкананы, паколькі самае важнае пытанне — гэта арганізацыя фінансавання. Зараз на будаўнічай пляцоўцы ідуць работы па нулявым цыкле — заканчэнне гэтага праекта намечана на другі квартал 2015 года. З уводам устаноўкі ў дзейнасць увес бензін, які выпускаецца на заводзе, будзе адпавядаць стандарту «Еўра-5». Зараз мы выпускаем прыкладна 20% такога бензіну, а 80% пакуль адпавядае стандарту «Еўра-4».

Таксама вялікая работа вядзецца па праектаванні і пачатку будаўніцтва комплексу глыбокай перапрацоўкі цяжкіх нафтавых рэшткаў (Н-ой), які дазволіць атрымаць дадатковыя аб'ёмы матарных паліваў і вырабляць нізкасарністае кацельнае паліва. Тэрмін яго будаўніцтва вялікі і завяршыць яго плануем у 2017 годзе. Праект дастаткова дарагі — \$1 млрд 400 млн. Такім чынам, з 2017 года глыбіню перапрацоўкі нафты на нашым прадпрыемстве павінна

Устаноўка гідрачысці дызельнага паліва.

скласці прыкладна 89-90%, і мы будзем атрымліваць да 75% светлых нафтапрадуктаў. З уводам гэтай устаноўкі, мяркую, мы ўвядзем у лідары не толькі сярод нафтапрадуктаў заводаў СНД і Еўропы, але і свету.

Дарэчы, на гэтым мы не збіраемся спыняцца, ужо зараз працуем над праграмай развіцця нашага прадпрыемства да 2020 года. Плануем пабудоваць яшчэ адну

ўстаноўку рэформінгу — бесперапыннай рэгенератываючай — вартасцю прыкладна \$220 млн і устаноўку гідракрэкінгу, якая каштуе ў межах \$300-350 млн. Калі нашы планы ўваб'юць у жыццё да 2020 года, думаю, што завод будзе цалкам адпавядаць лепшым узорам прадпрыемстваў па нафтаперапрацоўцы. Задача, безумоўна, складаная, але ж я лічу, што яна нам па сілах.

Ні года без новай устаноўкі

Такім чынам мадэрнізацыя Мазырскага НПЗ пачалася яшчэ ў 90-х гадах мінулага стагоддзя. У 1994 годзе сфарміравалася дакладная канцэпцыя пазатпаднай рэканструкцыі прадпрыемства. Самы значны этап завяршыўся ўводам у эксплуатацыю ў 2004 годзе камбінаванай устаноўкі каталітычнага крэкінгу. Ён стаў магчымым дзякуючы рашэнням, прынятым пасля візіту Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэвіча на прадпрыемстве ў верасні 1999 года. Менавіта пасля гэтага заводу была аказана дзяржаўная падтрымка ў вырашэнні праблемы фінансавання чацвёртага этапу рэканструкцыі. Праграма развіцця ААТ «Мазырскі НПЗ» на перыяд 2010-2015 гг., якая рэалізуецца ў наш час, прадугледжвае далейшае будаўніцтва высокатэхналагічных аб'ектаў і ўкараненне інавацыйных тэхналогій, накіраваных на атрыманне паліва, якое не толькі адпавядае патрабаванням сусветных стандартаў, але і канкурэнтаздольнае па выдатах на іх вытворчасць.

Галоўны інжынер прадпрыемства Сяргей ТУКАЧ адзначае, што апошнім часам атрымлівалася ўвядзе ў эксплуатацыю па дзве устаноўкі за год.

Лукашэвіч на прадпрыемстве ў верасні 1999 года. Менавіта пасля гэтага заводу была аказана дзяржаўная падтрымка ў вырашэнні праблемы фінансавання чацвёртага этапу рэканструкцыі. Праграма развіцця ААТ «Мазырскі НПЗ» на перыяд 2010-2015 гг., якая рэалізуецца ў наш час, прадугледжвае далейшае будаўніцтва высокатэхналагічных аб'ектаў і ўкараненне інавацыйных тэхналогій, накіраваных на атрыманне паліва, якое не толькі адпавядае патрабаванням сусветных стандартаў, але і канкурэнтаздольнае па выдатах на іх вытворчасць.

— На будаўніцтва кожнай ідэі ад 3 да 5 гадоў. Хутка не пабудуеш, таму трэба загадаць аналізаваць сітуацыю ў свеце праз мінімум пяць гадоў. Менавіта таму, напрыклад, па якасці дызельнага паліва, якое адпавядае еўрапейскім стандартам, мы зараз гадоў на 5-10 уперадзе. Калі неабходна, некаторыя яго параметры мы можам зрабіць яшчэ больш жорсткімі, чым цяпер — па серы, поліарматыцы. Вытворчасць бензіну, якасць якога адпавядае еўрастандартам — гэта не адзін, а вельмі шмат тэхналагічных працэсаў. Кожная устаноўка, якую будавалі, уносіла сваю лепту як у павелічэнне колькасці бензіну, так і ў паліпшэнне яго якасці. Мадэрнізацыя, якая праводзілася з 2004 года, зараз дазволіла нам выйсці на бензін пятага класа якасці. Мы прыпынілі выпуск бензіну «Нармаль-80», а з цягам часу можам прыпыніць і выпуск бензіну АІ-92. Тым не менш, не ўсе пытанні засталіся яшчэ вырашанымі. Для таго, каб былі канкурэнтаздольнымі, нам трэба выпускаць бензін яшчэ больш высокай якасці, у тым ліку па актывавым ліку. Наперадзе — будаўніцтва комплексу высокаактанавых дабавак, куды ўваходзіць тры устаноўкі: па вытворчасці метыл-трэ-бутылавага эфіру (МТБЭ), трэтаміллілавага эфіру (ТАМЭ) і «Дзімерсол-Г». Пасля пуску гэтага комплексу мы зможам выпускаць бензін якасці не ніжэй, чым АІ-95 і АІ-98.

Галоўны тэхналаг Аляксандр ШОРАЦ дадае, што пакуль глыбіню перапрацоўкі нафты складае каля 70%, а вось паліва ўводу устаноўкі вакуумнай перапрацоўкі мазуту гэтай лічба павінна падысці да 80%.

— Есць такі прадукт перапрацоўкі нафты — мазут. У адрозненне ад іншых прадуктаў, чым яго менш, тым лепш. Зараз ідуць пусквыя аператыўныя на новай устаноўцы вакуумнай перагонкі мазуту — з яе ўводам мы скароцім колькасць мазуту і павялічым выпуск бензіну і дызельнага. З пускам гэтай устаноўкі мы не толькі павялічым глыбіню перапрацоўкі і атрымаем больш высокарантабельных прадуктаў, але і якасць мазуту давядзем да еўрапейскага ўзроўню — з колькасцю серы да 1%. Мы імкнемся, каб з уводам новых устаноўак памяншаліся выкіды шкодных рэчываў у навакольнае асяроддзе. Наша паліва экалагічнае, і гэта таксама ўклад у ахову навакольнага асяроддзя краіны.

Аператар тэхналагічнай устаноўкі Мікалай ГУТКОЎСКІ і старшы аператар Міхаіл МАРЦІНОВІЧ.

Хто хоча жыць, той павінен рухацца

На Мазырскім НПЗ, адным з самых буйных прадпрыемстваў нафтахімічнай галіны Рэспублікі Беларусь, бесперапынна рэалізуюцца праекты рэканструкцыі і мадэрнізацыі, а таксама вядзецца вялікая колькасць работ па тэхнічным пераўзбраенні, рамонтнай і абслуговаўняй абсталяванні, якімі самым непасрэдным чынам займаецца дырэкцыя па рэканструкцыі і развіцці ААТ. Дырэктар па рэканструкцыі і развіцці Валодзімір ДАЎІЛЕВІЧ гаворыць, што работа ўскладняецца тым, што ідзе паралельнае праектаванне, закупка і будаўніцтва:

— Адна з задач, якая пастаўлена кіраўніцтвам завода: мы павінны пераводзіць будаўніцтва ад ручнога кіравання да будаўніцтва на аснове праграмнага прадукту, дзе фіксуюцца ключавыя стадыі, якія мы павінны кантраляваць. Усе стадыі (праектаванне, заказ, закупка абсталявання, пастаўка, выкананне будаўніча-мантажных і пусканаладачных работ) павінны арганізоўвацца і кантралявацца заказчыкам. Таму летася і было створана новае структурнае падраздзяленне — аддзел па арганізацыі і суправаджэнні будаўніцтва. Дарэчы, кіраванне праектамі — гэта цэлы комплекс мерапрыемстваў, накіраваных на аптымізацыю выдатакванага часу пры заданых матэрыяльных і грошавых рэсурсах на ўсім этапе вядзення будаўніцтва якога-небудзь аб'екта, уключаючы праектаванне. У наш час кіраванне праектамі стала прызначанай метадалогіяй інвестыцыйнай дзейнасці ва ўсіх развітых краінах. Для яе сур'ёзнага засваення неабходны час і падрыхтаваныя кадры.

Менавіта таму мазырскія спецыялісты падрабязна знаёмлілі з досведам укаранення аўтаматызаваных сістэм кіравання на адным з буйных расійскіх прадпрыемстваў. Дарэчы, галоўная складанасць пры ўкараненні АСКП (аўтаматызаваных сістэм кіравання праектамі) складаецца ў чалавечым фактары. Большасць супрацоўнікаў спачатку ўспрымаюць новую сістэму кіравання як дадатковую форму справяднасці, аднак праз некалькі месяцаў практычнай рэалізацыі становіцца зразумела, што сістэма сапраўды з'яўляецца прыладай аператыўнага кіравання праектамі, паколькі кожны спецыяліст, які мае доступ да АСКП, можа аператыўна адсочыць статус выканання сваіх задач, праекта ў цэлым і ацэньваць пры гэтым рызыкі, арыентавацца ў сувязях і залежнасцях паміж асобнымі задачамі. У праграмы прадукт заносцца ўсе стадыі, пры гэтым ступень дэталізацыі бывае рознай. Але

ж калі гэта тычыцца нават нейкага кляпана з доўгім тэрмінам заказу, мы павінны кантраляваць працэс.

У Расіі таксама вядзецца мадэрнізацыя, таму павялічыліся тэрміны выканання заказаў на абсталяванне. Даводзіцца больш дакладна адсочыць, як гэта можа ў выніку прагназаваць, які затрымка ў выкананні нейкага заказа паўплывае на заканчэнне рэалізацыі праекта, і павінны распрацоўваць карэктуючыя мерапрыемствы — каб сісціць нейкія іншыя стадыі, паскорыць тое, што ў нашых сілах. Сапраўды, такой практыцы па Беларусі няма. Аднак у свеце гэта правяраная практыка, сапраўды рэальныя рачбы мазуту, які дае аддан. Калі аб'ект пушчаць своечасова або мы змалгі скараціць тэрміны будаўніцтва, — значыць, раней пачне акупляцца, раней будзе і прыбытак. Вядома ж: чым даўжэй ідзе будаўніцтва, тым даражэйшым яно становіцца. Таму мы кантралюем затраты і не дапускаем перарасходу — а ў складзе праграмнага прадукту ёсць улік не толькі тэрмінаў, але і бюджэту. Гэта мегазадача, якую мы павінны рэалізаваць.

Воск канкрэтны прыклад: зараз вядзецца вялікая работа па праектаванні і пачатку будаўніцтва комплексу глыбокай перапрацоўкі цяжкіх нафтавых рэшткаў (Н-ой), які плануем здаць у 2017 годзе. Рэалізацыя пачата дастаткова даўно: праектаванне і заказ абсталявання ідуць некалькі гадоў. Сёлетня вырашаюцца пытанні з фінансаваннем. Пад гэты комплекс мы павінны зараз замовіць абсталяванне, частка якога будзе гатова толькі праз 2,5 года. Таксама летася будзе ўвядзены тэндэр па заказе рэактараў, маса якіх складае больш за 800 тон. З Японіі ў наступным годзе іх даставяць на водных шляхах, урэшце па Прыпяці — сюды, на прычал. Нам загадаць трэба стварыць інфраструктуру па даставцы іх на аб'ект. А гэта азначае рэканструкцыю прычала на Прыпяці, будаўніцтва пад'язной дарогі, замову спецыяльнай грузапад'ёмнай тэхнікі і гэтак далей...

Акрамя таго, што мы будзем новыя аб'екты, мы павінны яшчэ і мадэрнізаваць існуючыя — каб забяспечыць тую ж энергаэфектыўнасць. Напрыклад, на заводзе сябе добра зарэкамендавала праграма па замене печу на больш энергаэфектыўныя, выдаткі акупляюцца за некалькі гадоў. Завод жа пабудаваны дастаткова даўно, тэхналогія памяншая і ёсць больш эфектыўнае абсталяванне. За кошт замены, мадэрнізацыі можна знізіць выдаткі на вытворчасць прадукцыі. Гэтыя работы часткова таксама выконваюцца праз дырэкцыю.

Для забяспечэння працы любой устаноўкі патрэбна, каб былі пабудаваны і аб'екты агульназаводскай гаспадаркі: міхцэхаўныя камунікацыі, паркавая гаспадарка, дапаможныя аб'екты для забяспечэння электраэнергіяй, тэхнічнай вадой, паветрам, — гэта тое, што быццам найпростейшы ўплывае на атрыманне новай прадукцыі, але ж без гэтых аб'ектаў галоўны аб'ект не зможа працаваць. Гэта вялікі аб'ём працы, ён можа ў кошыце праекта заняць да 30-40%.

Летася ў рэспубліканскі бюджэт ААТ «Мазырскі НПЗ» пералічыць больш за 3 трлн 428 млрд 892 млн рублёў у выглядзе падаткаў. У абласны бюджэт гэтая сума склапа 184 млрд 531 млн рублёў. Мазырскі раён атрымаў 105 млрд 949 млн рублёў. Яшчэ 399 млрд 585 млн рублёў пералічана ў іншыя бюджэты.

Інвестыцыі ў будучыню

Мэтай любога прадпрыемства, у тым ліку ААТ «Мазырскі НПЗ» з'яўляецца забяспечэнне стабільнага фінансаванага стану і атрыманне максімальнага прыбытку. Будаўніцтва новых высокатэхналагічных аб'ектаў, стварэнне сучаснай вытворчай базы магчыма, толькі калі ёсць добры падмурк. Намеснік генеральнага дырэктара па эканоміцы і фінансах Сяргей КРОТ гаворыць, што апошнія гады не былі простымі для прадпрыемства, але ж рэканструкцыя і мадэрнізацыя вытворчасці ішла бесперапынна.

— 2009 год, калі пачаўся фінансавы крызіс, мы прапрацавалі даволі добра — пры тым, што ціна нафты падала да 30-35\$ за барэль. Аб'ём прыбытку знізіўся, але ж пэўная эфектыўнасць была. Пры гэтым мы сутыкнуліся са значным дэфіцытам фінансавых сродкаў для працы нашай рэканструкцыі. Узнікла дилема: працягваць будаўніцтва ці на нейкі час прыпыніць. Мы, можна сказаць, апошняю каштоў здымалі, але ж будаўніцтва не прыпынялі.

2010 год быў для нас самым складаным і напружаным. Якім закончылася трохгадовае пагадненне з РФ (2007-2009 гады), пасля чаго значна пагоршыліся ўмовы закупкі нафты. Таму ў 2010 годзе мы выхавалі за кошт аптымізацыі вытворчасці. Пры гэтым нам давялося крыху знізіць аб'ёмы перапрацоўкі нафты. Тады свае магучыя прадпрыемства дазгужала нафтай з Венесуэлы.

У 2011 годзе, калі адбылася дэвальвацыя, нашы фінансавыя паказчыкі пагоршыліся, і гэта было звязана са змяненнем курсу беларускага рубля. Адбылася пераацэнка нашых валютных абавязацельстваў па крыдзітах і мы, вядома, мелі значныя страты, але адтэрмінаваныя. Год быў складаным, але мы яго прайшлі. Нас выратаваў канцэрн «Белнафтахім», які шукаў магчымасці для таго, каб купіць для нас валюту праз біржу. Пасля таго, як сітуацыя стала больш зразумелай, мы арыентуемся, дзе могуць быць падводныя камяні і як на іх не наступіць.

Наша фінансавая-гаспадарчая дзейнасць у першую чаргу залежыць ад ціны на нафту і прадукты яе перапрацоўкі. Паколькі мы экспертна-арыентаванае прадпрыемства (65-68% складае экспарт), адпаведна, кан'юнктура і ціны на знешнім рынку істотна ўплываюць на эфектыўнасць працы.

У 2012 годзе сітуацыя вярнулася ў нармальнае рэчышча. Падпісаная пагадненні дэвальвацыі нам стабільна працаваць. Летася ўпершыню за апошнія 10 гадоў мы дасягнулі максімуму па перапрацоўцы нафты — 11 млн 91 тысяча тон. У 2012 годзе практычна ў 2 разы павялічыўся выпуск высокаактанавых бензінаў стандарту «Еўра» — на 195%. Істотна вырас і аб'ём выпуску АІ-92 — да 110%. Па дызельным паліве рэст вытворчасці склаў 136%. Рэнтабельнасць продажаў летася складала каля 10%.

Новыя інвестыцыі, якія мы пачалі зараз рэалізоўваць, патрабуюць вялікіх фінансавых укладанняў. Толькі устаноўка комплексу глыбокай перапрацоўкі цяжкіх нафтавых рэшткаў (Н-ой) каштуе каля \$1 млрд 400 млн. Мы зараз вядзем перамовы з многімі банкамі пра фінансаванне. Аб'ёмы інвестыцый у асноўны капітал штогод складаюць каля 1 трлн 292 млрд рублёў. Сёлетня залпавана каля 1 трлн 600 млрд рублёў.

За 2010-2012 гады мы увялі ў дзейнасць сем новых прамысловых устаноўак, такім чынам вартасць аб'ектаў, уведзеных за кошт крыдзітнай і асабістых рэсурсаў, склапа \$685 млн.

Устаноўка экстрактыўнай дыстыляцыі бензолу.

Экспартны кірунак

Да 65% прадукцыі ААТ «Мазырскі НПЗ» рэалізуецца на экспарт. Яе спажываюць ёсць у 20 краінах. Вялікія аб'ёмы пастаўляюцца ў Нідэрланды, Украіну, Вялікабрытанію, Італію, Польшчу, Венгрыю, Румынію, Літву, Латвію, Эстонію, Славакію, Кіпр, Швецыю, Данію. Топачыны мазуты прадпрыемства пастаўляе ў Італію праз чарнаморскія парты. Супрацоўнічае ААТ з Манголіяй, Фінляндыяй, Германіяй, Ліванам і іншымі краінамі... Начальнік аддзела маркетынгу Іван СТР'ЯЖОЎ гаворыць, што прадукцыя адпавядае самым жорсткім еўрапейскім стандартам і менавіта гэта дазваляе стабільна працаваць на экспарт:

— Адным з асноўных нашых рынкаў збыту з'яўляецца Украіна — таму што ўкраінскія заводы не вытрымліваюць канкурэнтнай барацьбы па якасці прадукцыі. Да таго ж там своечасова не была праведзена мадэрнізацыя. Наш завод — найбліжэйшы да ўкраінскага рынку, і каля трэці экспарту мы ажыццяўляем на гэты рынак. Гэта ў асноўным дызельнае і аўтамабільнае паліва. Таксама ў межах пагаднення з Расійскай Федэрацыяй вялікія аб'ёмы бензіну АІ-92 і АІ-95 пастаўляюцца на рынак гэтай краіны. Па даручэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у 2007 годзе была створана Беларуска нафтавая кампанія. Яна мае даччыныя прадпрыемствы ў Вялікабрытаніі, Расіі, Польшчы, Прыбалтыцы, ва Украіне, што дапамагае нам прадаваць нашу прадукцыю на рынкі гэтых краін. Дарэчы, высокаэфектыўна рэалізоўваць нашу прадукцыю і на ўнутраных рынках. У выніку мы разам з усімі забяспечваем рытмічную работу нашага завода.

Іван СТР'ЯЖОЎ

ВЫБРАННАЯ СТРАТЭГІЯ

ВІЗІТОўКА ПРАДПРЫЕМСТВА:
«Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод»
 Joint Stock Company «MOZYR OIL REFINERY» (JSC «MOZYR OR») Таварыства ўваходзіць у склад канцэрна «Белнафтахім». Год заснавання: 1975-ы, з 1994 года — ААТ «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод». Колькасць працоўных: 4720 чалавек. Амаль 10% калектыву — кіраўнікі, 17% — спецыялісты, 4% — служачыя, 69% — рабочыя. Больш за палову ўсіх супрацоўнікаў маюць сярэднюю спецыяльную і вышэйшую адукацыю. Сярэдні ўзрост супрацоўнікаў — 39 гадоў, моладзі ва ўзросце да 31 года — 25%.

Асноўныя акцыянеры ААТ «Мазырскі НПЗ»:
 • Дзяржаўны камітэт па маёмасці Рэспублікі Беларусь — 42,76% акцый;
 • ААТ НГК «Слаўнафта» — 42,58% акцый;
 • ТАА «МНПЗ плюс» — 12,25% акцый;
 • Фізічныя асобы — 2,41% акцый.

Асноўныя віды дзейнасці: вытворчасць і пастаўка нафтавага паліва, нафтабумагі, серы і нафтапрадуктаў для наступнай перапрацоўкі.

г. Мазыр-11, Гомельская вобл., 247760, Рэспубліка Беларусь
 Тэл.: +375 (236) 37 33 30, 33 07 77, 37 34 99
 Факс: +375 (236) 33 78 43
 E-mail: office@mnpz.by
 Web: http://www.mnpz.by

Mozyr-11, Gomel Region, Republic Belarus, 247760
 Тэл.: +375 (236) 37 33 30, 33 07 77, 37 34 99
 Факс: +375 (236) 33 78 43
 E-mail: office@mnpz.by
 Web: http://www.mnpz.by

Якасць — галоўны прыярытэт

Прадукцыя Мазырскага НПЗ заўсёды вызначалася высокай якасцю. Гаворка ідзе ў першую чаргу пра выпуск прадукцыі, якая адпавядае патрабаванням еўрапейскіх стандартаў, бо больш за палову прадукцыі рэалізуюць у развітых краінах Еўропы.

Сертыфікаты адпаведнасці сістэмы менеджменту якасці патрабаванням міжнароднага стандарту ISO 9001:2008, сістэмы кіравання якасцю навакольнага асяроддзям — патрабаванням стандарту ISO 14001:2004 і СТБ ISO 14001:2005 і сістэмы менеджменту аховы працы — патрабаванням стандарту OHSAS 18001:2007 пацвярджаюць здольнасць арганізацыі заўсёды выпускаць прадукцыю самай высокай якасці з мінімальным шкодным уздзеяннем на навакольнае асяроддзе і пры бяспечных умовах працы для персаналу.

Напрыклад, бензін АІ-95 стандарту «Еўра-5» адпавядае якасці еўрапейскага стандарту EN-228:2008. Гэты від паліва дазваляе павялічыць магутнасць рухавіка, знізіць расход паліва, палепшыць эксплуатацыйныя характарыстыкі аўтамабіля. Для аўтамабільнага гэта азначае, што рухавік будзе абаронены ад нагару, павялічыцца яго рэсурсы і значна знізіцца колькасць шкодных выкідаў у атмасферу.

Начальнік службы якасці і стандартызацыі прадпрыемства Людміла ГАЛАБАНАВА расказвае, што цяпер усе бензіны, дызельныя і бітумныя вытворчасці Мазырскага НПЗ адпавядаюць самым сучасным еўрапейскім патрабаванням.

— Мы, каб стварыць упэўненасць спажыўца ў якасці нашых нафтапрадуктаў, пастаянна праводзім працэдурныя пацвярджальныя адпаведнасці ў органах сертыфікацыі. Такім чынам не толькі наш падшарф сведчыць, што якасць нафтапрадуктаў адпавядае ўсім патрабаванням, якія да іх прад'яўляюць тэхнічныя нарматыўныя прававыя акты, але і незалежны орган сертыфікацыі гэта пацвярджае. Да распрацоўкі тэхнічных рэгламентаў на аўтамабільнае паліва не было нават абавязковага патрабавання на сертыфікацыю прадуктаў, але мы даўно займаліся добраахвотнай сертыфікацыяй нафтапрадуктаў. Такім чынам мы завабавалі і завалялі давер спажыўца да нашай прадукцыі. У 2008 годзе быў распрацаваны тэхнічны рэгламент РБ, які вызначаў абавязковыя патрабаванні да ўсіх відаў аўтапаліва. Дакумент патрабаваў абавязкова дэклараваць нафтапрадукты таксама ў незалежным органе. З 31 снежня 2012 года ўступіў у сілу тэхнічны рэгламент Мылтнага саюза пра патрабаванні да паліва. Зараз мы маем дэкларацыі на ўсе віды паліва, зарэгістраваныя ў Беларускай дзяржаўнай інстытуце стандартызацыі і сертыфікацыі. І гэта дае нам права пастаўляць наша паліва ва ўсе краіны Мылтнага саюза. Наша лабараторыя вельмі добра аснашчана, яна ўключана ў адзіны рэсорт выпрабавальных лабараторый Мылтнага саюза і мае права на ўзроўні незалежных праводзіць выпрабаванні для мэты дэкларавання на адпавядаючы рэгламенту Мылтнага саюза. Мы пацвярджаем адпаведнасць не толькі ўнутры сваёй краіны і Мылтнага саюза, але і імкнемся дапамагчы ў продажы нашых нафтапрадуктаў на экспарт. У прыватнасці, ва Украіну. І калі ў нас ёсць дзяржаўны сертыфікат Украіны на адпаведнасць іх ДСТУ, гэта мае вялікае значэнне і для продажу нашых нафтапрадуктаў, і для хуткасці праходжання іх праз мытню. Гэта немалаважна ў частцы абарачальнасці вагонацятэрнаў. Таму ўсе асноўныя віды паліва, якія мы экспартуем, таксама маюць украінскія сертыфікаты на адпаведнасць іх дзяржаўным стандартам. Прынцыпе Еўрапейскага рэгламенту REACH у свой час стварыла для нас нямыла праблему. Мы добра папрацавалі, каб зарэгістраваць усе нашы экспертныя нафтапрадукты ў еўрапейскім хімічным агенцтве. Зараз пашпартаў бліскі ў адпаведнасці з патрабаваннямі Еўрапейскага рэгламенту распрацаваны.

ААТ «МНПЗ» — лаўрэат 8-га Міжнароднага турніру па якасці краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы (2012), лаўрэат Прэміі ўрада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў вобласці якасці (2002, 2005, 2010), дыпламант Прэміі СНД за дасягненні ў вобласці якасці прадукцыі і паслуг (2007).

У гармоніі з прыродай

Мазырскі НПЗ, які з'яўляецца аб'ектам такога маштабу, у сілу спецыфікі вытворчасці не можа не уплываць на навакольнае асяроддзе. Кіраванне і кантроль яго стану былі і застаюцца прыярытэтнымі кірункамі вытворчай дзейнасці завода, таму тут выдзяляцца планаваная работа па ўкараненні мерапрыемстваў, накіраваных на зніжэнне напружкі на навакольнае асяроддзе ў зоне ўплыву завода і пры выкарыстанні яго прадукцыі.

У сваёй дзейнасці Мазырскі НПЗ кіруецца прынцыпам строгага выканання заканадаўчых патрабаванняў і стандартаў у вобласці экалогіі, для чаго распрацоўваюцца і ўкараняюцца мерапрыемствы па рацыянальным выкарыстанні прыродных рэсурсаў, зніжэнні выкідаў, скарочванні забруджвальных рэчываў, утварэнні адходаў, забруджвання лебыві, выкарыстанні небяспечных рэчываў. Менавіта таму ўдасканаленне вытворчых працэсаў на заводзе непарыўна звязана з правядзеннем цэлага комплексу прыродаахоўных мерапрыемстваў, накіраваных на зніжэнне негатыўнага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе. Вялікая увага надаецца ўкараненню прарэзіўных тэхналогій, якія адпавядаюць існуючым і перспектывным экалагічным патрабаванням пры праектаванні, распрацоўцы вытворчых працэсаў, новых відаў прадукцыі, а таксама папярэджанню аварыйных сітуацый за кошт бяспечнай эксплуатацыі вытворчых аб'ектаў і стварэнні бяспечных умоў працы.

Толькі за апошнія гады ў ААТ «Мазырскі НПЗ» былі ўведзены ў эксплуатацыю два новыя блокі абаротнага водазабеспячэння, устаноўка ўтылізацыі серавадародазмяшчальнага газу, станцыя ультрафіялетавага абеззаражвання сцёкавых вод, блок утылізацыі вуглевадародных факельных газаў, сучасныя нафтапасткі і флататары на ачышчальных збудаваннях, высокаэфектыўнае абсталяванне па абязводжванні асадкаў сцёкавых водаў, комплекс па перапрацоўцы нафташламу, устаноўка тактавага налізу бензінаў, якая дазваляе знізіць страты нафтапрадуктаў, так і выкіды ў атмасферу. Выкананне прыродаахоўных мерапрыемстваў з'яўляецца асновай паспяховай рэалізацыі экалагічнай палітыкі арганізацыі.

Такая ахоўная экіпіроўка дазваляе лабаранту Віктару ДУБОВЕ праводзіць аналіз звадкаванага газу.

У аператарнай кіравання ўстаноўкай гідрачысткай дызельнага паліва.

Усё для людзей працы

Не толькі высакая якасць прадукцыі і бесперапыннае ўдасканаленне вытворчасці з'яўляюцца прадметам гонару Мазырскага НПЗ. Самым каштоўным рэсурсам кіраўніцтва лічыць сваіх супрацоўнікаў і надае вялікую увагу падтрымцы іх ведаў і кампетэнтнасці, стварэнню бяспечных умоў працы, забеспячэнню сацыяльнай абароненасці, пра што сведчыць аб'ёмны сацыяльны пакет, які ахоплівае ўсе катэгорыі персаналу і пенсіянераў арганізацыі. Раўнамернае сацыяльнае пільганне ў арганізацыі адбываецца ў адпаведнасці з Праграмай сацыяльнага развіцця. Яна складаецца з некалькіх базавых частак, якія ахопліваюць усё сферы жыцця працоўнікаў.

БУДЗЦЕ ЗДОРОВЫМ!

Асабліва ўвагу на прадпрыемстве надаюць здароўю сваіх супрацоўнікаў. Штогод на прадпрыемстве праводзіцца прафілактычны медыцынскі агляд працадзядчанаў, якія працуюць у шкодных умовах працы. А тэ, хто працуе ў звычайных умовах, праходзяць яго ў адпаведнасці з калектывным дагаворам раз на тры гады. Медыцынскім абслугоўваннем супрацоўнікаў завада карыстаюцца ў медпункце і ў гарадской поліклініцы №1. Працоўнікам, членам іх сем'яў і пенсіянерам прадпрыемства па льготных цэнах дае магчымасць адраўніцца і прайсці лячэнне ў санаторыі «Сосны», які належыць ААТ. Штогод летам завод арганізуе ва ўзростна-катэгорыя каля 1000 дзяцей супрацоўнікаў на ўзбярэжжы Чорнага і Азоўскага мораў. ААТ траціць на гэта каласальныя грошы, але ж і работнікі, і іх дзеці застаюцца вельмі задаволенымі. Пры неабходнасці завод аплывае складанымі медыцынскімі аперацыямі ці дарагое лячэнне па заявах людзей. З Беларускай рэспубліканскай унітарнай страхавальнай прадпрыемствам «Белдзярстрах» другі год запар заключаны дагавор добраахвотнага страхавання медыцынскіх паслуг усіх работнікаў прадпрыемства.

СМАЧНА ЕСЦІ

Харчаванне на прадпрыемстве забяспечваюць 7 сталовых на 575 пасадачных месцаў, у якіх штодзень харчуецца каля 2 тысяч чалавек. На працоўныя месцы, якія звязаны з бесперапынным працавым вытворчасці, па зыхаўках працоўнікаў гарачыя абеды дастаўляюцца ў спецыяльных тэрмакантэйнерах. Ва ўсіх падраздзяленнях пакой прыёму ежы абсталяваны неабходным інвентаром і посудам.

РАЗМ ВЕСЕЛА СПЯВАЦЬ

Вольны час калектыву ААТ «Мазырскі НПЗ» арганізаваны з размахам. Палац культуры, які часам называюць «цэхам добрага настрою», мае асобны будынак з тэатральна-канцэртнай залай на 850 месцаў. За мінулы год яго наведала больш за 96 тысяч чалавек.

Як і ў любым прадпрыемстве займаюць не толькі заводчан, але і ўсіх жыхароў Мазыра. Тут працуюць 17 клубў па інтарэсах і аматарскіх аб'яднанняў, дзе могуць правесці свой вольны час прадстаўнікі ўсіх узростаў катэгорыяў, а таксама 25 калектываў мастацкай самадзейнасці, 11 з якіх носяць званне заслужаных, народных або ўзроўня Далёка за межамі Гомельшчыны вядомы калектывы «Свяжыкі», «Жыўцы», балет-студыя «Алехі» і спецыялізаваная дзіцяча-юнацкая школа тэлепраграмаў, перамагалі ў прафесійных фестывалях, гастралівалі не толькі па Беларусі, але і за яе межамі.

Арганізацыя вольнага часу работнікаў завода і членаў іх сем'яў займаюцца таксама камітэт фізічнай культуры завода, дзіцячы спартыўна-тэхнічны клуб «Старт» і спецыялізаваная дзіцяча-юнацкая школа алімпійскага рэзерву «Жамчужына Палесся». Вадзім Клібас адзначае, што яркім членам прафесійнай арганізацыі «Белхімпрафсаюз» штогод праводзіцца круглагодзевы ўнутрызаводскі спартыяд.

— Усе структурныя падраздзяленні абавязкова прымаюць удзел у спартыўных па футболе, валейболе, тэнісе, б'яллідзе, шахматах, дартсе... Людзі з задавальненнем не толькі разам працуюць, але і адпачываюць.

МОЛАДА — НЕ ЗЕЛЕНА

На працягу апошніх гадоў на заводзе ідзе актыўная змена пакаленняў. Сёння персанал на чвэрць

Начальнік аддзела сацыяльнага развіцця Вадзім КЛІБАС.

прадстаўлены моладдзю ва ўзросце да 31 года. На плечы Савета маладых працоўнікаў ускладзены стратэгічныя задачы садзейнічаць стварэнню ўмоў для ўсебаковага развіцця моладзі, яе адаптацыі да працоўнага калектыву, далучэння маладых да практычнага вырашэння вытворчых і сацыяльна-эканамічных праблем прадпрыемства, маральнае, патрыятычнае і экалагічнае выхаванне моладзі, падтрымка маладых сем'яў. Савет удзельнічае ў распрацоўцы і ажыццяўленні комплексных праграм прадпрыемства па рабоце з моладдзю, у правядзенні культурнай і спартыўнай работы. Гэта спрыяе фарміраванню здаровага ладу жыцця. Маладыя людзі удзельнічаюць у разнастайных экскурсіях, турэльтах, культурна-забаўляльных мерапрыемствах, шэфстваў над брацкай магілай і арганізуюць збор гуманітарнай дапамогі для Мазырскага дзіцячага дома.

ЗАГАРТОўКА КАДРАЎ

Толькі што атрымалі дыпломны выхавальнік Мазырскага дзяржаўнага політэхнічнага каледжа, якія на працягу амаль чатырох гадоў вучыліся па спецыяльнасці «Перапрацоўка нафты і газу». Усе малады спецыялісты, якія атрымалі прафесію «аператар тэхналагічных устаноў», працаўладкаваны на Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод. Прадпрыемства не толькі былі ініцыятарам ідэі адкрыцця ў каледжы новай спецыяльнасці, але і стала базавым для праходжання ўсіх практык. На арганізацыю навучальнага працэсу Мазырскаму каледжу былі выдзелены немалыя сродкі. На базе устаноў адукацыі абсталяваны спецыяльныя кабінеты і лабараторыі, завезены неабходнае навучальнае абсталяванне і матэрыялы для працы ў лабараторыях.

ВЕТЭРАНЫ ЗАСТАЮЦА У КАЛЕКТЫВЕ

Не абыйшлі ўвагай у Мазырскім НПЗ і ветэраны працы. Быць заводскім пенсіянерам тут ганарова і прэстыжна, бо прадпрыемства клопатліва пра тое, каб знаходзіцца на заслужаным адпачынку, людзі працягвалі адчуваць сябе членам вялікай заводскай сем'і. Для гэтага, у адпаведнасці з умовамі калектывнага дагавора, яны маюць магчымасць бясплатна чытаць газету «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод», лясціцца ў санаторыі «Сосны», набываюць пуцёчку з заводскай датацыяй, бясплатна пратэзавыць зубы, атрымліваюць штоквартальную матэрыяльную дапамогу і іншае. Для працы з заводскімі пенсіянерамі створаны Савет ветэранаў завода, які сумесна з супрацоўнікамі Палаца культуры займаецца арганізацыяй самых важных мерапрыемстваў.

ЧЫСТА ТАМ, ДЗЕ ДАГЛЯДАЮЦЬ

Утрыманне тэрыторыі і збудаванняў стаіць у адным шэрагу з вырашэннем вытворчых задач, таму гасці з розных куткоў свету, якія бываюць у ААТ, заўсёды адзначаюць высокі ўзровень культуры вытворчасці. Уся тэрыторыя падзелена на сектары, замацаваныя за структурнымі падраздзяленнямі завода з мэтай падтрымання парадку і рэгулярнага догляду пасадак. За ўтрыманнем заводскай тэрыторыі вядуць кантроль супрацоўнікі гаспадарчага цэха. У іх структуры ёсць цяплянічны гаспадарка, дзе вырошчваюцца расада кветак і дэкаратыўных кустоў для высадкі на тэрыторыі прадпрыемства.

ПА ТРАМВАЯХ ЗВЯР'ЮЮЦЬ ГАДЗІННК

Трамвайнае ўпраўленне — гэта яшчэ адно з унікальных падраздзяленняў ААТ «Мазырскі НПЗ». Сёлетня яно адзначае 25-гадовы юбілей: у пачатку жніўня 1988 года першы мазырскі трамвай адправіўся па сваім назначэнню дагэтуль маршруце: да завода і назад. Даўжыня маршруту складае каля 20 кіламетраў, якія трамвай праходзіць за 40 хвілін. Штодня мазырскія трамваі перавоззяць каля 5 тысяч чалавек. Асноўныя пасажыры — супрацоўнікі влізізнага нафтаперапрацоўчага прадпрыемства, якія карыстаюцца гэтым відам транспарту бясплатна. Аднак няма і работнікаў іншых прадпрыемстваў прамысловай зоны, а таксама данікаў. Нават у час пік, калі побач рухаецца паток аўтамабіляў, гэты транспарт ідзе строга па раскладзе. Сёння мазырскі абслугоўваюць каля паўсотні трамваяў, пра стан якіх клопатліва прадпрыемства. Трасуема ж, і трамвайнае палатно, і абсталяванне тэрыторыяў прыпынку — у зоне ўвагі прамысловага гіганта.

Выказваем шчырую падзяку за арганізаваную і інфармацыйную дапамогу ў падрыхтоўцы гэтага матэрыялу начальніку рэдакцыйна-выдавецкага аддзела акцыянернага таварыства «Мазырскі НПЗ» Ліліі ДРАГЕЛЬ, а таксама калектыву газеты «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод».

Матэрыялы падрыхтавалі Ірына АСТАШКЕВІЧ, Віктар ПАЗНЯКОЎ. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

У «СОСНЫ» — ПА ЗДОРОВ'Е

Галоўны корпус санаторыя «Сосны».

Санаторый «Сосны», дзе штогод на льготных умовах можа адпачыць кожны заводчанін з сем'яй, нядаўна быў капітальна адрамантаваны. Адбылася перапланіроўка пакояў, зроблены рамонт камунікацый, усталяваны шклопакеты, адрамантаваны санвузлы, заменены дах... Таксама капрамонт адбыўся ў медыцынскім корпусе, басейне і іншых павудовах. Зараз памышканні, звязаныя паміж сабой, нагадваюць вялізны казачны дом пасярод бору — з добраўпарадкаванай тэрыторыяй навакол.

136 месцаў, на якія разлічаны санаторый, ніколі не бываюць пустымі. Дарэчы, тут ёсць нумары двухмесныя, аднамесныя, люксы і паўлюксы. У двары — універсальнае спартыўнае поле са штурчымі пакрыццём. Яшчэ адна прасторная спартыўная зала — у самым будынку. Зручная лясціца вядзе да ракі, добраўпарадкаванага пляжа з раздзяляльнымі, стражкам і лаўкамі, прыстасаванымі для спакойнага адпачынку.

Усе корпусы аб'яднаны паміж сабой і для праходжання працэдур не трэба выходзіць на вуліцу — у халодны час такая зручнасць становіцца асабліва актуальнай. Басейн цёплы, з дадатковым водным фізіяпрацэдурамі. Начальнік санаторыя «Сосны» Вадзім Марцінчук гаворыць, што на 70% ўстанова запоўнена супрацоўнікамі завода або членамі іх сем'яў, якія карыстаюцца магчымасцю адпачыць і паправіць здароўе на льготных умовах. Яшчэ каля 10-15% адпачывальнікаў — заводскія пенсіянеры. Усё, што застаецца свабодным, выкарыстоўваюць арганізацыі або прыватныя асобы. Калі меркаваць толькі па нумарах на машынах, якія знаходзяцца на аўтастанцыі побач — санаторый нафтаперапрацоўшчыкаў добра ведаюць жыхары Расіі.

Санаторый прызначаны для лячэння захворванняў страўнікава-кішачнага тракта, апорна-рухальнага апарату, сардэчна-сасудзістай і дыхальнай сістэм, гінекалагічных. Увогуле ж у трохпавярховым медыцынскім корпусе вядуць прыём усе неабходныя пацыентам урачы: тэрапеўт, неўролаг, фізіятэрапеўт, ёсць стамацалагічны кабінет з самым сучасным абсталяваннем — устаноўкай «СІРОНА». Магчымасці медыцынскіх і фізіятэрапеўтычных працэдур прадстаўлены вельмі шырокім спектрам. У санаторый уключаюцца наступныя метады лячэння: гразелічныя прывазны гразізо возера Сакі (Крым, Украіна), нафтаналечэнне, азакер'ялечэнне, водалечэнне (ванны, падводны душ-масаж, душ Шарко, цыркулярны душ), масаж ручны і апаратны, міні-саўна «Кедровае бочка», магнітатэрапія, інгаляцыя лекавымі прэпаратамі, фізіятэрапія, лячэбная фізкультура, механатэрапія, лазня і саўна, плавальны басейн, электрасвятлолечэнне, лазератэрапія, крматырапія, транскраніяльная электростымуляцыя галаўнога мозгу, мультырэзананонная тэрапія токамі (КВЧ-тэрапія), сухія вугляксліяны ванны («Рэабокс»), фітатэрапія, тэражорная зала...

У санаторыі ажыццяўляецца здабыча і ўжыванне мінеральнай вады двух відаў. Вада падаецца ў бювет.

Свідравіна №1 глыбінёй 600 м выводзіць на паверхню хларыдна-натрыевыя мінералізаваныя вады са слабашчолачнай рэакцыяй, якія выкарыстоўваюцца для ванкавага ўжывання пры захворваннях сардэчна-сасудзістай сістэмы, апорна-рухальнага апарату, гінекалагічных захворванняў і скурных захворванняў.

Свідравіна №2 глыбінёй 405 м змяшчае гідракарбонатна-хларыдна-натрыевыя вады з мінералізацыяй з павышанай колькасцю гумінавых кіслот і слабашчолачнай рэакцыяй. Яны ужываюцца для лячэння хранічных гастрытаў, язавай хваробы страўніка і дванаццаціперснай кішкі, хранічных калітаў, панкрэатытаў, захворванняў печані, мочавыдзяляльнай сістэмы, хвароб абмену рэчываў. Вада з гэтай свідравіны мае незвычайны карычневаты колер (яго даюць менавіта гумінавыя кіслоты, якія з'яўляюцца прыродным антыаксідантам).

Пяцразовае харчаванне адпачывальнікаў — на падставе сямідзённага заказнага меню арганізавана ў сталовай санаторыя на першым паверсе жыллага корпуса. Ёсць таксама бар, бібліятэка, б'ялрд, лыжная база, танцавальна-канцэртная зала, настольны тэніс, дзіцячая плячоўка з каруселямі.

Адрас санаторыя «Сосны» ААТ «Мазырскі НПЗ»:

227760, Гомельская вобласць, в. Стрэльск.
 Тэл.: (8 0236) 37 35 77, 37 34 81.

Тэл./факс (8 0236) 37 35 77.

Праезд аўтобусам з горада Мазыра ад прыгараднага прыпынку «Школа №11» да санаторыя «Сосны» ў 8.20, 12.30, 17.40, 20.20.

У санаторным басейне ёсць і такая прыемная водная працэдура.

Намеснік начальніка па лячэбнай частцы Ала ПУНЬКО паказала нам, як працуе міні-саўна «Кедровае бочка».

Бібліятэкар санаторыя Алена ГРАМЫЦКА з юным чытачом Дзімам.

Чалавек-гісторыя

РОДНАМУ КРАЮ

ЧАСЦІНКУ ДУШЫ ПРЫСВЯЧАЮ

Бадай у кожным рэгіёне Беларусі ёсць людзі, якія, ахвяруючы сваім часам, адпачынкам, корпацыяй ў архівах для таго, каб знайсці нешта новае пра свой родны кут, яго гісторыю. Мясцовыя насельнікі з павагай называюць іх краязнаўцамі. Ёсць такі чалавек і ў гарадскім пасёлку Смілавічы, што пад Мінскам. Іван Паўлавіч Ярашэвіч нарадзіўся ў вёсцы Хатынічы на Брэстчыне, але з 1969 года жыве ў Смілавічах, да якіх прыкіпеў душой. Гісторык па адукацыі, доўгі час працаваў дырэктарам школы, дві і пяць, на пенсіі, не сядзіць склячышы рукі. Менавіта дзякуючы яго няўсімліваці сталі вядомымі многія новыя факты з гісторыі пасёлка. На кожную падзею ў Івана Паўлавіча свой адметны погляд, які не супадае з агульнапрынятым. Івана Ярашэвіча прырода надзяляла шмат якімі здольнасцямі. Ён калекцыянуе манеты, папярковыя грошы, піша вершы, раманы, прозу, займаецца бортніцтвам, але ўсё ж галоўная справа яго жыцця — краязнаўства.

Пасёлка Смілавічы вольна раскінуўся ўздоўж берага ракі Волга. Дакладнай даты ўзнікнення яго няма. У адным з дакументаў згадваецца, што ў 1483 годзе тут узведзена новая царква. Некаторыя лічаць, што прыкладна ў гэты перыяд і стварылася пасёлка. Але Іван Паўлавіч прытрымліваецца іншай думкі: пасёлку не менш за тысячу гадоў. А ў знак доказу запрашае мяне на Святую гару, што знаходзіцца кранз па дарозе ў суседнюю Слабодку.

Здалёк відаць парослы дрэвамі пагорак. Паднімаемся на яго, і становіцца зразумела, што ён створаны чалавекам: мае правільную акруглую форму, акражаны валамі і ровам. У цэнтры — каменны ідал, форма якога нагадвае торс чалавека. Побач рэшткі каменя з паглыбленнем, куды нашы продкі клялі ахвяраванні. Гэта камень — следзавік, які называў След Божай Маці, або ступня Магдаленкі. Згодна з паданнем, тут калісьці праходзілі аж тры Багародзіцы. Адна з іх павярнула ў Дудзічы, другая ў Навасёлкі, а трэцяя, перш чым ісці ў Ляды, адлучылася на гэтым камяні, дзе пакінула след. Побач з каменным крыжам — драўляны, абязваны ручніком, паперадзе змешчана ікона Багародзіцы. Капішча, па ўсім відаць, да гэтага часу з'яўляецца культавым месцам для мясцовых насельнікаў, пра што сведчаць ахвяры: цукеркі, печыва, манеты.

— Тут было паганскае сваяцілішча, гэты помнік захавана з ізычніцкай часоў. Мясцовыя жыхары расказвалі, што некалі тут стаў каменны ідал, які вырашыў адшукаць недзе ў 70-х гадах мінулага стагоддзя разам з адным чалавекам. І нам пашанцавала, — распавёў Іван Паўлавіч. — Да 1954 года Святая гара мела практычна першапачатковы выгляд. А затым тут пачалі хаваць людзей.

«Смелыя лавічы» жывуць у Смілавічах

Па адной з версій, назва Смілавіч паходзіць ад татарскага імя Сміл (Алах усё чуче). Але мой суразмоўца думае інакш: — Існуе шмат варыянтаў паходжання назвы: ад славянскага слова «смель», ад слова «смілка» — трава, якой тут багата. Прааналізавалішы розныя версіі, я схіляюся да таго, што назву пасёлкі далі «смельныя лавічы» (смельны лаўчы). Смілавіцкая зямля заўсёды была прыдатнай для пражывання: рэкі, лясы, да пасёлкі прымыкала Дукорская пушча. Тут ахвотна сляліся рыбакі, земляробы, і, бясспрэчна, паліўнічы.

Пасёлка вельмі цікавы, багаты гісторыяй, у якой пакінулі след шмат якія вядомыя людзі: Ваньковічы, Кезгайлы,

на поўдзень Савецкага Саюза — у Джанкойскую акругу, Еўпаторыю (Крым), а беларусы чамусьці ў Амурскую, Ачынскую, Іркуцкую, Томскую, Уральскую, Хабарўскую акругі. Адказваў за перасяленне Народны камісарыят земляробства, а на месцах — акруговыя зямельныя ўправы. Гэтая справа была як бы добраахвотнай, але заключалася насамрэч у словах «ты паедзеш». У першую чаргу на чужыну адпраўлялі незадаволеных савецкай уладай. Гаспадару сямі выдавалася паседчанне з указаннем колькасці дамагачдзай,

імператара, высунуў іншую гіпотэзу. Скарб пасляхова дастаўлены ў Францыю і захоўваецца ў Парыжскім банку, а магчыма, нават і ў Швейцарыі. На думку даследчыка, Напалеон змарок дзэзынфармаваў рускіх. І нават цяпер яшчэ яго неадаэквітуюць: на самой справе ён быў аналітык, псіхолог.

Беларускі мастак французскай школы

У 1893 годзе ў смілавіцкай беднай яўрэйскай сямі нарадзіўся хлопчык, які стаў вядомым мастаком так званай «французскай школы» — Хаім Суцін. З дзяцінства Хаім цікавіўся маляваннем, жывалісам. Але бацькі былі супраць таго, каб сын стаў мастаком. У 1907 годзе Хаім уцёк з дому ў Мінск, затым перабраўся ў Вільню, а ў 1913-м трапіў у Парыж. Пра парыжскі след нашага земляка вядома шмат.

І амаль нічога невядома пра смілавіцкі перыяд жыцця славутага мастака. — Яшчэ ў савецкія часы, калі не было інтэрэнту, а доступ да інфармацыі быў абмежаваны, гэтае прозвішча трапляла ў поле зроку, паколькі я цікавіўся гісторыяй Смілавіч. Толькі ў незалежнай Беларусі гэтай тэме надалі гучанне, — зазначае гісторык. — Але і тут трапляецца шмат недакладных звестак. У прыватнасці, некаторыя выданні пішуць, што яго бацькі былі расстраляны разам з яўрэямі падчас вайны. На самой справе яны памерлі сваёй смерцю яшчэ перад вайной і, мяркую, пахаваны на Смілавіцкіх могілках. Іх магілы спрабаваў адшукаць, але зрабіць гэта склалана. Нядаўна я сустрэкаўся са сваяком Хаіма Суціна па лініі маці Альбертам Пласкам. Ён на радзіўся ў Смілавічах, працаваў у Мінску, цяпер жыве ў Злучаных Штатах Амерыкі. Мужчына таксама хацеў больш даведацца пра свайго родзіча. З сабой ён прывёз сына — дызайнера Гелера, каб той падыхаў паветрам радзімы, акунуўся ў атмасферу пасёлка, адкуль карані яго продка. Што тычыцца ўвекавечання

канкрэтны адрас месца будучага жыхарнюшкі. Тутэйшыя людзі з пакалення ў пакаленне перадаюць цікавую легенду. Сын паню Ельскіх закахаўся ў дачку Ваньковічаў. Але яны не дазволілі малым пабрацца шлюбам, бо Ельскія былі не вельмі багатыя, да таго ж і сьпільні рафарматарамі. Дзяўчына нарадзіла ад каханага пазашлюбнага сына, але дзіця памерла. Цень безуцешнай маці да гэтага часу блукае па аляях парку.

Пасёлка вельмі цікавы, багаты гісторыяй, у якой пакінулі след шмат якіх вядомых людзі: Ваньковічы, Кезгайлы, Радзівілы, Завішы, Сапегі, Агінскія, Манюшкі. Тутэйшыя людзі з пакалення ў пакаленне перадаюць цікавую легенду...

ку адзіная жанчына — Малка Давідовіч. Цікава, што імі не было зайўлена ніякіх пахыткаў для перавозкі. Увос так, дзякуючы высілкам мясцовага краязнаўцы, сотні людзей змаглі ўісаць у свой радавод яшчэ адзін радок, узнавіць перарваную сувязь пакаленняў.

Дадам, што Іван Паўлавіч — аўтар распрацоўкі версіі пра скарб Напалеона. Усё лічаць, што ён схаваны ў Беларусі, называюць розныя месцы, у тым ліку і раку Бярэзін. Раней і наш герой так думаў, а на ідэю адшукаць багаці Банавіку—ліпені такія падзеі мелі месца. Смілавіцкі і чэрвеньскі яўрэяў адпраўлялі

сלאўтага земляка, то размова пра гэта вялася неаднаразова. Але невядома, дзе стаў дом Суціных. Збіраюся папрацаваць у гістарычным архіве, адкуль паведамлі, што знойдзена некалькі тысяч неапрацаваных чарцяжоў населеных пунктаў. А раптам пашанцуе?

Інтэлект, інтэрнацыяналізм, памяркоўнасць

Смілавічы — высокаінтэлектуальны пасёлка, дзе жыве шмат інтэлігенцыі, лічыць мой суразмоўца. Да яндаўнага ча-

су тут было дзве сярэднія спецыяльныя навучальныя сельскагаспадарчыя ўстановы, якія аб'ядналі ў каледж. Працуюць дзве агульнаадукацыйныя школы, два дзіцячыя садкі, якія не могуць прыняць усіх дзетак, таму плануецца будаўніцтва трэцяга. А гэта сведчыць пра спрыяльную дэмаграфічную сітуацыю ў пасёлку. Актыўна развіваецца прыватны бізнес, асабліва ў гандлёвай сферы. І сапраўды, цэнтральную плошчу пасёлка абляпілі прыватныя крамы, дзе даволі памяркоўныя цэны і багаты асартымент. Па словах мясцовых насельнікаў, ніводнага з іх яшчэ не абанкруцілася, не закрылася. На думку Івана Паўлавіча, гандаль у Смілавічах развіты нават лепш, чым у райцэнтры. «Вы не задумваліся, чаму?» — цікавіцца ён у мяне.

— Відаць, дзяржава дае нейкія прэферэнцыі, ільготы тым, хто адкрывае справу ў сельскай мясцовасці, — выказвае сваю думку.

— Гэта таксама трэба ўлічваць, але, на мой погляд, прычына ў іншым. Людзі тут жывуць зможна. Добры заробкі на валюшна-лямацавай фабрыцы. А шмат хто працуе на буйных сталічных заводах: колавых цягачоў, аўтамабільных, трактарных; у прамысловай зоне «Шабаны», Нацыянальным аэрапорце. Смілавічы — юрдычна горад-спадарожнік Мінска, а Смілавічы — фактычна.

Смілавічы — пасёлка інтэрнацыянальны. Па падліках майго суразмоўца, тут жывуць прадстаўнікі не менш як 18 нацыянальнасцяў: беларусы, рускія, украінцы, палякі, немцы, грузіны, азербайджанцы, цыганы, літоўцы, латышы, яўрэі, гагаўзы, малдаване і іншыя. І як вынік, тут мірна суіснуюць розныя канфесіі. Вядучы храм — праваслаўны. Айцец Валер'ян па бласлаўленні Мітрапаліта Філарэта лечыць хворых словам божым, па дапамогу да яго едуць не толькі беларусы, але і расіяне, украінцы, літоўцы, латышы. Касцёл у містэчку не адноўлены, але верхні моляцца ў капліцы. Генерал-маёр авіяцыі ў адстаўцы, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, выпускнік смілавіцкай сярэдняй школы № 1 1941 года Карл Крэпскі спансірваў узвядзенне святыні, у якой кожную нядзелю ідзе служба. Карл Іванавіч калісьці абяцаў бацькам, якія за яго магіліся, каб застаўся жыць на фронце, аднавіць капліцу. На гэтых могілках пахаваны яго дзед, бабуля, бацькі. Ён таксама завяшчав, як прызнаўся, быць пахаваным тут.

Царква хрысціян веры евангельскай з'явілася ўжо ў незалежнай Беларусі, па паходжанні яе пастыр — малдаванін, вельмі шмат зрабіў для вернікаў, стварыў нават лакой маці і дзіцяці. Прыхаджане ўсіх канфесій жывуць у міры і згодзе, адзначаюць разам свята: Рамазан, Вялікідзень па абодвух календарях.

— А мужчыны не п'юць гарэлку? — пацікавілася ў Івана Паўлавіча.

— Не без гэтага. Выліваюць, але ў міру. Што тычыцца злонскага п'янства, то не скажаў бы, што яго ў нас квітнее: значная прафілактычная работа праводзіцца сельскім і пасялковым выканкамамі, царквой. Ды і навошта піць, калі людзі занятыя працай, добра зрабляюць.

Так што будучыня ў пасёлка ёсць. Тацяна ЛАЗОВСКАЯ

На слыху

ЗАРОБАК «У КАНВЕРТАХ» НА ГІГАНЦІЯ СУМЫ

У 40 фірмах на Віцебшчыне работнікі атрымлівалі зарплату ў «канвертах». — Толькі ў першым паўгоддзі сёлета падатковымі органамі Віцебскай вобласці пры правядзенні кантрольных мерапрыемстваў былі выяўлены 37 суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, якія выплацілі работнікам грошы без адлюстравання ў рэгістрах бухгалтарскага ўліку («у канвертах»). У бюджэт далічана 189 мільёнаў рублёў, у тым ліку 114 мільёнаў — падаходнага падатку, — паведамілі ў падатковым ведамстве.

Цікава, што ў дачыненні да каля 160 кіраўнікоў, заснавальнікаў, іх блізкіх сваякоў, а таксама наёмных работнікаў арганізацыі, якія выплачваюць заробатную плату ў нязначным памеры, было праведзена супастаўленне панесеных выдаткаў з атрыманым даходам. Гэта было зроблена, каб выявіць даходы, утоеныя ад падаткаабкладання. У выніку ў 32 грамадзян былі запатрабаваны дэкларацыі аб даходах і маёмасці і даналічаны падатковыя падаткі на суму 53 млн рублёў.

Акрамя таго, падчас праверак было ўстаноўлена, што 12 індывідуальных прадпрымальнікаў незаконна прыцягвалі да ажыццяўлення сваёй дзейнасці грамадзян, якія не з'яўляюцца іх блізкімі сваякамі. Гаспадарчым судом Віцебскай вобласці парушальніку прыгнучлі да адміністрацыйнай адказнасці. Агульная сума накладзеных штрафоваў і канфіскаванага даходу, атрыманага ў выніку незаконнай дзейнасці, — больш за 30 мільянаў рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

МАГІЛЁўСКАЯ МЫТНЯ ЗАТРЫМАЛА ПРАДУКТЫ

Супрацоўнікі Магілёўскай мытні затрымалі 21 тону прадуктаў, якія незаконна перамяшчаліся праз мытную мяжу Рэспублікі Беларусь. Прычына — адсутнасць ветэрынарных сертыфікатаў на грузы.

У Моціслаўскім раёне мытнікі спынілі велікагрузны аўтамабіль «Сканія», які вёз сметанковае масла з Расіі на тэрыторыю Беларусі. У адпаведнасці з заканадаўствам Мытнага саюза, пракаментавалі ў прэс-групе Магілёўскай мытні, увоз, транзіт і перамяшчэнне тавару, які падлягае ветэрынарнаму нагляду, павінен суправаджацца ветэрынарнымі сертыфікатамі. Такія дакументы кіроўца грузавака прад'явіць не здолеў. Таму сям тон тавару затрымалі.

Таксама адсутнічаў ветэрынарны сертыфікат і ў вадзіцеля «Рэно» з паўпрычэпам, які вёз у адваротным напрамку, з Беларусі ў Расію, 14 тон сухага малака. Кошт масла і сухага малака, па папярэдняй ацэнцы, склаў болей за 880 мільёнаў рублёў. Па гэтых фактах парушэння заканадаўства Магілёўскай мытня пачала адміністрацыйныя працэсы.

Ілона ІВАНОВА.

ТАКСІСТЫ ГОД «ЗАБЫВАЛІ» ПРА ПАДАТКІ

У Віцебску супрацоўнікі падатковай устанавілі, што ў маршрутным таксі прыкладна год бралі грошы з пасажыраў за праезд, а падаткі не плацілі.

— Пры правядзенні пазнапанавай тэматычнай аперацыйнай праверкі ў маршрутным таксі аднаго з прыватных прадпрыемстваў Віцебска выяўлена выкарыстанне касавога апарата, не зарэгістраванага ва ўстаноўленым парадку ў падатковым органе. Кіроўцамі маршрутка за перыяд са жніўня мінулага года па сярэдняму ліпеня бягучага былі прыняты ад пасажыраў наўняўны грошы — 175 млн рублёў. Але гэтая выручка дадаткова не адлюстравалася ў дэкларацыях, якія падаваліся ў падатковай інспекцыю. Заробленая такім чынам вялікая сума грошай была схавана ад падаткаабкладання, — паведамілі ў абласной падатковай інспекцыі.

СВЯЦІЦЕЛЯ... АБАКРАЛІ

У кавярні ў Шуміліна злодзей вечарам спрабаваў вырасці скрыню для ахвяравання, якая належыць храму ў гонар Свяціцеля Мікалая Цудатворца. Відавочцы перашкодзілі гэта зрабіць.

Супрацоўнікі раённага аддзела ўнутраных спраў высветлілі, што значнасць адзёйснй непрацуючы 1989 года нараджэння. Аддзела Следчага камітэта заведзена крымінальная справа.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

У КАСЦЮКОВІЧАХ ПРАБЛЕМЫ З МОСТАМ

У нядзелю, 28 ліпеня, удзень абвалілася пліта ў пешаходнай частцы аўтамабільнага моста праз раку Жадунька ў горадзе Касцюковічы.

МНС паведаміла, што ніхто не пацярпеў, жывеццадзейнасць раённага цэнтры не парушана. Рух па мосце цяпер абмежаваны, транспарт праезджае па адной палясе па чарзе.

Мост пабудавалі ў 1978 годзе. Вядома, што дарожныя будаўнікі працавалі над умацаваннем канструкцыі моста ў сувязі з расколінамі, якія там з'явіліся. Пліту, якая ўпаля, трэба было ўсё роўна здымаць. Рух пешаходаў па тым баку моста быў спынены яшчэ да здарэння.

Цяпер у Касцюковічы прыедуць спецыялісты і праектанты з абласнога цэнтры, якія абследаюць аб'ект і дадуць ацэнку трываласці канструкцыі моста. У райвыканкаме паведамілі, што мост будзе абавязкова адноўлены.

Ілона ІВАНОВА.

Марская выстава ў сухапутным Мінску

Хоць Беларусь і з'яўляецца сухапутнай дзяржавай, але мае пры тым багатую марскую гісторыю. Амаль дзвесце гадоў беларусы накіроўваліся служыць спачатку ў расійскім імператарскім, а пасля — у савецкім флоте. Па падліках спецыялістаў, прыкладна трэцяя частка беларускіх прызыўнікоў у пасляваенны час адпраўлялася на флот. А некаторыя нашы сучаснікі працягваюць бараніць неабсяжныя водныя прасторы і дагэтуль.

Марское брацтва не ведае межаў, нягледзячы на знікненне СССР і з'яўленне незалежнай Расіі і Беларусі. І таму наведвальнікі сталічнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны неўзабаве змогуць завітаць ад адмысловую ваенна-марскую выставу.

— Экспанаты для яе мы збіраем па ўсім свеце, — гаворыць намеснік старшыні Беларускага саюза ваенных маракі Валерый ХАЛАДЗІЛІН. — Пакуль што збільшыла яны захоўваюцца ў закрытых фондах. Аднак два з іх знаходзіцца ў вольным доступе на Кастрычніцкай плошчы

ў Мінску. Гэта якар аднаго з караблёў Дняпроўскай флатыліі, якая ўдзельнічала ў вызваленні Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, і фрагмент атаманнай падводнай лодкі «Курск», на якой нават драбнейшыя дэталі ваеннай гісторыі нацыі. А чым горшыя мы? Вядома, што не ўсе ацалела ад базілітанскага часу. Аднак стварыць вядуцую ваенна-марскую экспазіцыю ў нашых сілах — паказачы тыя ж марскія корцікі, агнястрэльную зброю, флотскую форму розных эпох...

Праўда, дары гэтыя пакуль што больш сімвалічныя. На жаль, масіўныя рэчы самалётам перавезці нельга. Аднак маракі не выключаюць і таго, што ў будучым да экспазіцыі могуць далучыцца нават невялікія караблі. Больш за тое, у іх планах ёсць і здымкі фільма аб беларускіх марак на Балтыцы.

— Мы можам папоўніць фонды мінскай выставы мемуарнай літаратурай, рэдкімі фотаздымкамі. Праз музей Балтыйскага флоту мы можам арганізаваць экспазіцыі, так ці іншым звязаным з Беларусі, — разважае старшыня камітэта Саюза ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны і

ветэранаў ваенна-марскога флоту Калінінградскай вобласці Уладзімір НИЖАГАРОДЦАЎ. — Я нядаўна быў у Варшаве, дзе наведваў музей Войска Польскага. І мяне ўразіла, што там сабраны нават драбнейшыя дэталі ваеннай гісторыі нацыі. А чым горшыя мы? Вядома, што не ўсе ацалела ад базілітанскага часу. Аднак стварыць вядуцую ваенна-марскую экспазіцыю ў нашых сілах — паказачы тыя ж марскія корцікі, агнястрэльную зброю, флотскую форму розных эпох...

Дзіўнасць марскога брацтва скіравана не толькі на шанаванне агульнага мінулага, але і на патрыятычны працу срод моладзі. Ваенныя маракі рэгулярна арганізоўваюць творчыя фестывалі срод ваенных кадраў, ваенна-гістарычныя і спартыўныя гульні, пазедкі па памятных ваенных мясцінах...

Адным словам, ніякія палітычныя пературбацыі не перашкаджаюць працягваць моцнае сяброўства, якое было замацавана калісьці агульнай цржжай, але і рамантычнай службай — службай на флоте.

Валер'ян ШКЛЕННІК.

У АКУПАЦЫЮ «ПАШТОВЫМІ ГАЛУБАМІ» БЫЛІ... КАРОВЫ

Унікальны ўспаміны сведак сабралі журналісты тэлерадыёкампаніі «Магілёў» для дакументальна-публіцыстычнага фільма аб вызваленні Беларусі.

Здымкі праходзяць у памежным з Расіяй Хоцімска раёне. Менавіта яго жыхары амаль 70 гадоў таму, у верасні 1943 года, аднымі з першых сустрэлі савецкіх салдат, якія неслі вызваленне ад фашыскай акупацыі.

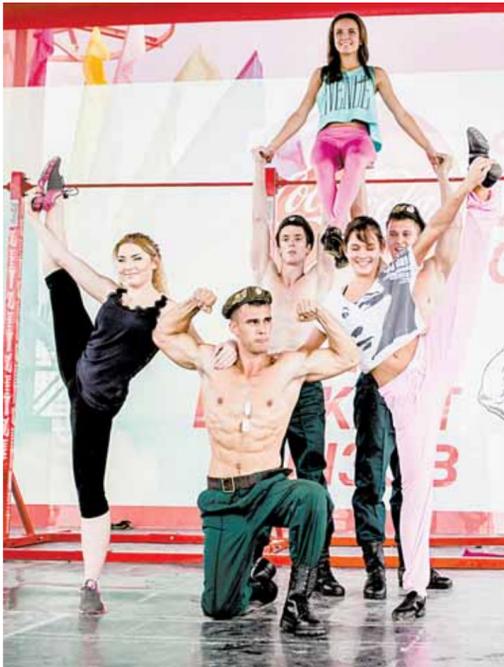
— Мне настолькі моцна ўразілі дзіцячыя ўспаміны людзей, якія перажылі вайну, што я нават плакала разам з імі, — прызналася аўтар праекта, рэдактар Тэлерадыёкампаніі «Магілёў» Ганна Лапо. — Мне, напрыклад, расказалі, што на акупаванай тэрыторыі людзі маглі атрымаць інфармацыю з «вялікай зямлі» толькі праз партызанаў. І за «паштовых галубоў» трымалі, уявіце сабе, кароў. Раніцай кароў выганялі пасвіцца, а увечары на рагах

якой-небудзь жывёліны дзедзі знаходзілі прывязаны партызанскія лісточкі. Цяпер людзі, якім болей за 80 гадоў, памятаюць, як яны чыталі пад ложкамі сваім часта непісьменным бацькам пра тое, што Маскву не ўзялі, а Гітлер будзе «капут!»

Робачая назва дакументальна-публіцыстычнага фільма — «Верасне 1943-га. Недзіцячы дзёнік». Яго здымаюць не толькі ў глыбінях, але і пад Магілёвам. Тут робіцца маштабная пастаноўка, у якой задзейнічаны прафесійныя актёры, мясцовыя жыхары, салдаты тэрміновай службы і проста энтузіясты. Тэлевізійшчыкам дапамагаюць, у тым ліку і каштоўным рэжысёрам, аматары рэканструкцыі ваеннай эпохі.

Гледачы ўбачаць фільм ў сёлета ў верасні, роўна праз 70 гадоў пасля падзей, якія ў ім згадваюцца.

Ілона ІВАНОВА.

ВЯЛІКАЯ ТРЭНІРОЎКА Пад адкрытым небам

«Выклік самому сабе» — пад такім лозунгам прайшоў II Рэспубліканскі фестываль Street WORKOUT у Беларусі.

Спартыўная моладзь краіны сабралася на пляцоўцы каля сталічнага Палаца спорту. Паказчы свае фізічныя здольнасці і пазмагацца за званне лепшага змаглі не толькі прадстаўнікі з Мінска, але і Асіповіч, Бабруйска, Гродна, Гомеля, Баранавіч і Віцебска. Каб выступіць у фінале чэмпіянату, удзельнікам трэба было прайсці адборачныя туры, якія праводзіліся па ўсёй краіне яшчэ з мая. Ужо традыцыйна падтрымалі спартсменаў вядомыя госці з Украіны, Расіі і Беларусі. Яны ж і ацэньвалі ўдзельнікаў спаборніцтваў, дапамагаючы гледзачым выбраць лепшага. Нагадаем, Street WORKOUT (у перакладзе — вулічная трэніроўка) — гэта рух, які паўстае як альтэрнатыва заняткаў у дарагіх трэнажорных залах. Усё, што трэба, — жадаанне перамагчы ўласную ляноту.

— Далучыцца да нас можа любы ахвотны. Мы займаемся на звычайных дваровых пляцоўках, — распавёў арганізатар фестывалю, а таксама лідар развіцця руху WORKOUT у Беларусі Сяргей Зелянко. — Налета плануем правесці суветны міжнародны чэмпіянат і запрасіць удзельнікаў з Расіі, Казахстану, Украіны. Нашы далейшыя перспектывы даволі простыя: пашырыць межы, будаваць больш пляцовак, паднімаць моладзь на новы ўзровень развіцця, дзе пераважае спорт і інтэлект».

Надзея БУЖАН. Фота аўтара.

ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)

УТВЕРЖЕНО
Протокол Клиентского комитета
ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)
от 18.07.2013 №32
Рекламная игра зарегистрирована
Министерством торговли Республики Беларусь
29 июля 2013 года,
свидетельство о государственной регистрации №2213

ПРАВИЛА рекламной игры «Будь впереди с ВТБ и Visa» для держателей карточек

1. Сведения об организаторе Рекламной игры.
ЗАО Банк ВТБ (Беларусь), УНП 101165625, г. Минск, ул. Московская 14.
Лицензия на осуществление банковской деятельности №23 от 31.05.2013 г., выдана Национальным банком Республики Беларусь.

2. Наименование Рекламной игры.
«Будь впереди с ВТБ и Visa» (далее – Рекламная игра)

3. Место (территория) проведения Рекламной игры.
Республика Беларусь.

4. Срок начала и окончания Рекламной игры.
С 1 августа 2013 года по 28 февраля 2014 года, включительно (включая период розыгрыша, период вручения и действия сертификатов на покупку товаров (далее – призы)).

5. Цель Рекламной игры.
Рекламная игра проводится в целях стимулирования безналичных и кредитных операций, осуществляемых с использованием карточек Visa, эмитированных ЗАО Банк ВТБ (Беларусь).

6. Регламент деятельности комиссии по проведению Рекламной игры.
Для контроля за проведением Рекламной игры Организатор создает комиссию в составе семи человек – председателем и шесть членов комиссии.

Комиссия контролирует процесс проведения розыгрыша призов (в том числе рассматривает информацию об участниках на предмет соответствия требованиям настоящих Правил, определяет выигравших участников Рекламной игры в соответствии с настоящими Правилами), следит за ходом Рекламной игры, утверждает её результаты, рассматривает спорные и иные вопросы, возникающие при проведении розыгрыша призов Рекламной игры.

Созыв заседаний комиссии осуществляется ее председателем по своей инициативе или по инициативе любого из ее членов, а также по просьбе участников Рекламной игры. Заседания комиссии правомочны при наличии большинства членов ее состава.

Решения комиссии принимаются большинством голосов от общего количества голосов присутствующих на заседании членов комиссии. Каждый член комиссии обладает одним голосом. При равенстве количества голосов, поданных «за» и «против» предлагаемых решений, право решающего голоса имеет председатель комиссии.

Решения комиссии оформляются протоколом, который должен быть подписан всеми присутствующими на заседании членами комиссии.

7. Состав комиссии по проведению Рекламной игры.
Председатель комиссии:
Фролов Дмитрий Леонидович, заместитель Председателя Правления ЗАО Банк ВТБ (Беларусь).

Члены комиссии:
Малец Валерий Анатольевич, начальник Центра клиентской поддержки ЗАО Банк ВТБ (Беларусь);

Рунец Валентина Ивановна, начальник Управления развития розничного бизнеса Департамента розничного бизнеса ЗАО Банк ВТБ (Беларусь);

Мильгуй Владимир Михайлович, начальник отдела разработки и поддержки карточных продуктов и платежных систем Управления развития розничного бизнеса Департамента розничного бизнеса ЗАО Банк ВТБ (Беларусь);

Шуба Антон Александрович, начальник отдела защиты информации Управления по обеспечению безопасности ЗАО Банк ВТБ (Беларусь);
Шикунова Александра Аркадьевна, начальник отдела рекламы, общественных связей и маркетинга ЗАО Банк ВТБ (Беларусь);

Кучинский Александр Васильевич, заместитель Председателя Ассоциации белорусских банков.

8. Состав и размер призового фонда Рекламной игры и источники его формирования.

Призовой фонд Рекламной игры сформирован за счет имущества Организатора. Общий размер призового фонда составляет 265 000 000 (двести шестьдесят пять миллионов) белорусских рублей и включает в себя призы – сертификаты на покупку определенных ниже товаров в пределах определенной ниже номинальной стоимости сертификата (далее – номинал сертификата):

Наименование товаров, указанных в сертификатах	Количество сертификатов, штук	Номинал сертификата, белорусских рублей	Общая сумма номиналов сертификатов, белорусских рублей
Планшет	5	9 000 000	45 000 000
Телевизор	5	8 500 000	42 500 000
Домашний кинотеатр	10	5 000 000	50 000 000
Нетбук	10	4 500 000	45 000 000
Смартфон	15	3 000 000	45 000 000
Фотоаппарат	15	2 500 000	37 500 000

Сертификаты принимаются в счет оплаты (предварительной оплаты) товаров в сумме, не превышающей номинал сертификата в точках торговли ЧП «Оптов-логистический центр «С-Видео» – партнера Организатора в рамках Рекламной игры.

Перечень точек торговли ЧП «Оптов-логистический центр «С-Видео», включая адреса и режим работы точек торговли, принимающих сертификаты на покупку товаров, является Приложением 1 к настоящим Правилам.

Товар, указанного в сертификате наименования, выбирается победителем Рекламной игры из ассортимента перечня товаров, имеющихся в наличии в точках торговли ЧП «Оптов-логистический центр «С-Видео». Если в ассортиментном перечне товаров указанное в сертификате наименование товара отсутствует в наличии на момент обращения победителя Рекламной игры, то победитель имеет право выбрать иную точку торговли ЧП «Оптов-логистический центр «С-Видео».

В случае не использования приза победителем в указанные выше сроки либо приобретения товаров на сумму менее номинала сертификата, не используемая сумма не возмещается. Полученные товары подлежат возврату или обмену только в случаях установленных законом Республики Беларусь «О защите прав потребителей» от 9 января 2002 г. № 90-З.

В случае утери, кражи, порчи сертификата денежные средства в размере номинала сертификата не возмещаются и сертификат не восстанавливается.

9. Условия участия в Рекламной игре.

Участниками Рекламной игры являются физические лица – держатели карточек, эмитированных ЗАО Банк ВТБ (Беларусь), за исключением держателей корпоративных карточек. Участниками Рекламной игры не могут быть работники Организатора и члены Комиссии.

Рекламная игра проводится в пять этапов, каждый из которых соответствует календарному месяцу:

- 1-й этап: с 01.08.2013 по 31.08.2013;
- 2-й этап: с 01.09.2013 по 30.09.2013;
- 3-й этап: с 01.10.2013 по 31.10.2013;
- 4-й этап: с 01.11.2013 по 30.11.2013;
- 5-й этап: с 01.12.2013 по 31.12.2013.

Для участия в этапе Рекламной игры необходимо выполнить в календарном месяце, соответствующему данному этапу, один из следующих критериев:

- совершить по счету операции с использованием карточки участника Рекламной игры в размере не менее 2 000 000 (двух миллионов) белорусских рублей (либо эквивалент в иностранной валюте), при этом каждая операция безналичной оплаты товаров и услуг на сумму не менее 20 000 (двадцати тысяч) белорусских рублей (либо эквивалент в иностранной валюте)

или

- при наличии овердрафта по счету, открытому в рамках договора об использовании карточки участника Рекламной игры, использовать кредитный лимит в размере не менее 3 000 000 (трех миллионов) белорусских рублей;

При этом:

- не является основанием для участия в Рекламной игре проведение безналичных платежей по кредитам и пополнения счетов ЗАО Банк ВТБ (Беларусь), а также платежей, осуществляемых через платежный ресурс www.e-pay.by;
- в Рекламной игре участвуют операции безналичной оплаты товаров и услуг, отраженные по счету и/или любые операции, отраженные в качестве кредитной задолженности по основному долгу в указанные выше сроки каждого из этапов Рекламной игры.

Организатор не несет ответственности за несвоевременное или некорректное представление информации о факте транзакции банками или другими участниками системы расчетов по операциям с использованием карточек.

Для каждого этапа по каждому критерию формируются списки участников Рекламной игры из участников Рекламной игры, которые в указанные выше сроки каждого из этапов выполнили настоящие условия участия в Рекламной игре по данному критерию.

Определение участников Рекламной игры, соответствующих настоящим Правилам, производится отдельно по каждому участнику Рекламной игры. В случае, если одно физическое лицо выполнило настоящие условия участия в Рекламной игре по нескольким критериям/счетами данное физическое лицо фиксируется в качестве участника в

списке (списках) участников Рекламной игры по соответствующему критерию (критериям) соответствующее количество раз.

Одно физическое лицо может участвовать в нескольких этапах Рекламной игры неограниченное количество раз.

10. Место, дата, время и порядок проведения розыгрыша призового фонда, в том числе порядок определения выигравших участников Рекламной игры:

Розыгрыш призов происходит по адресу: г. Минск, ул. Фабрициуса 9, к. 327.

Даты и время проведения розыгрышей:
Таблица 2.

№ этапа розыгрыша	Дата розыгрыша	Время розыгрыша	Разыгрываемые призы в каждом этапе среди участников, выполнивших условия участия в Рекламной игре:
1	11.09.2013	14:00	По критерию – совершение с использованием карточек операций безналичной оплаты товаров и услуг: 1 (один) сертификат на покупку телевизора; 2 (два) сертификата на покупку нетбука;
2	11.10.2013	14:00	3 (три) сертификата на покупку фотоаппарата; По критерию – использование кредитного лимита по карточке: 1 (один) сертификат на покупку планшета;
3	11.11.2013	14:00	2 (два) сертификата на покупку домашнего кинотеатра; 3 (три) сертификата на покупку смартфона.
4	11.12.2013	14:00	
5	13.01.2014	14:00	

Розыгрыш призов проводится открыто в присутствии Комиссии. Для проведения розыгрыша используется специальный вращающийся барабан и набор шаров в количестве 10 штук с номерами от 0 до 9. К моменту розыгрыша данные об участниках Рекламной игры формируются в списки участников Рекламной игры по каждому критерию в порядке возрастания номеров счетов. Каждому участнику Рекламной игры в списке присваивается индивидуальный порядковый номер. Все порядковые номера имеют одинаковую разрядность.

Устанавливается поэтапный порядок розыгрыша призового фонда в каждом этапе розыгрыша:

1. В первую очередь разыгрывается 6 (шесть) призов среди участников Рекламной игры, выполнивших условия участия в Рекламной игре по критерию – совершение с использованием карточек операций безналичной оплаты товаров и услуг в следующей последовательности:

- 3 (три) сертификата на покупку фотоаппарата;
- 2 (два) сертификата на покупку нетбука;
- 1 (один) сертификат на покупку телевизора;

2. Во вторую очередь разыгрывается 6 (шесть) призов среди участников Рекламной игры, выполнивших условия участия в Рекламной игре по критерию – использование кредитного лимита (овердрафта) по карточке в следующей последовательности:

- 3 (три) сертификата на покупку смартфона;
- 2 (два) сертификата на покупку домашнего кинотеатра;
- 1 (один) сертификат на покупку планшета.

Определение выигрышного номера участника Рекламной игры, имеющего право на получение приза, происходит путем его формирования слева направо из номеров шаров, поочередно извлекаемых из барабана.

Для определения цифры первого слева разряда выигрышного порядкового номера помещаются в барабан шары с номерами от 0 по первую цифру последнего порядкового номера участника игры в списке. Из барабана извлекается один шар. Номер извлеченного шара вносится в протокол и записывается в первый справа разряд формируемого выигрышного номера.

После этого в барабан загружаются все десять шаров, шары перемешиваются, и из барабана извлекается шар, номер которого определяет цифру следующего разряда выигрышного номера. Номер шара вносится в протокол, производится проверка на наличие полученной комбинации цифр разрядов в соответствующих разрядах порядковых номеров в списке участников рекламной игры и при наличии совпадения выпавший номер шара записывается в соответствующий разряд выигрышного номера. В противном случае извлеченный шар не возвращается в барабан и извлекается следующий шар. Шары извлекаются до тех пор, пока полученная комбинация цифр разрядов не попадет в диапазон соответствующих разрядов порядковых номеров в списке участников Рекламной игры.

Процедура, описанная в предыдущей части, повторяется до тех пор, пока не будет окончательно сформирован выигрышный порядковый номер участника Рекламной игры, имеющего право на приз.

Определение каждого последующего выигрышного номера участника Рекламной игры, имеющего право на получение приза, производится последовательно и таким же образом.

В случае возникновения спорных ситуаций окончательное решение принимает комиссия по проведению Рекламной игры.

11. Срок и способ информирования участников, выигравших призы, место, порядок и сроки выдачи призов.

После проведения розыгрышей победители уведомляются по телефону и по почте о выигрыше призов не позднее 20-го числа текущего месяца, в котором был проведен розыгрыш.

После получения уведомления о выигрыше получатели призов, в случае согласия на их получение, должны обратиться за получением приза в офис Организатора по месту открытия счета для совершения операций с использованием карточек. Дополнительную информацию можно получить у Организатора по телефонам (017, 029, 033) 309-15-15 пн.-пт. 9:00-19:00, сб. 10:00-16:00 (кроме воскресенья и праздничных дней).

Перечень офисов Организатора представлен в Приложении 2. Призы будут выдаваться победителям не позднее последнего рабочего дня текущего месяца, в котором был проведен розыгрыш.

№ этапа розыгрыша	Срок информирования победителей	Срок получения приза победителем	Срок получения и использования приза победителем
1	с 11.09.2013 по 20.09.2013	с 11.09.2013 по 30.09.2013	с 11.09.2013 по 31.10.2013
2	с 11.10.2013 по 20.10.2013	с 11.10.2013 по 31.10.2013	с 11.10.2013 по 30.11.2013
3	с 11.11.2013 по 20.11.2013	с 11.11.2013 по 30.11.2013	с 11.11.2013 по 31.12.2013
4	с 11.12.2013 по 20.12.2013	с 11.12.2013 по 31.12.2013	с 11.12.2013 по 31.01.2014
5	с 13.01.2014 по 20.01.2014	с 13.01.2014 по 31.01.2014	с 13.01.2014 по 28.02.2014

Для получения призов в офисах Организатора победителям необходимо предъявить Организатору документ, удостоверяющий личность. Получатель приза не вправе передать право на получение приза другому лицу. Денежная компенсация номинальной стоимости приза не производится.

Победители Рекламной игры, получившие призы, должны письменно подтвердить факт их получения (момент передачи приза) путем заполнения заявления на получение приза. С момента передачи приза победителем Рекламной игры к последнему переходят все риски и обязательства, связанные с владением, использованием и распоряжением призом.

В случае отказа победителя от получения приза, неполучения приза в установленном настоящим Правилами порядке и сроки либо невыполнения условий его получения, приз считается невостребованным победителем Рекламной игры, остается у Организатора и используется по своему усмотрению.

Призами можно воспользоваться, начиная с даты проведения розыгрыша по последний рабочий день месяца следующего за месяцем, в котором был проведен розыгрыш.

12. Название печатного средства массовой информации, в котором будут опубликованы результаты розыгрыша призового фонда, а также сроки их опубликования.

Настоящие правила подлежат опубликованию в газете «Звязда» до начала Рекламной игры.

Результаты рекламной игры подлежат опубликованию в газете «Звязда» до 01.02.2014.

Настоящие Правила и результаты розыгрышей Рекламной игры также размещаются на сайте Организатора www.vtb-bank.by.

13. Общие условия Рекламной игры:

Принимая участие в Рекламной игре, участник подтверждает свое ознакомление и согласие с Правилами и со всеми условиями участия в Рекламной игре.

Налогообложение призов производится в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

14. Телефон для справок по вопросам проведения Рекламной игры:

Информацию об условиях участия и проведения Рекламной игры можно получить по телефонам (017, 029, 033) 309-15-15 пн.-пт. 9:00-19:00, сб. 10:00-16:00 (кроме воскресенья и праздничных дней).

Приложение 1
к Правилам рекламной игры
«Будь впереди с ВТБ и Visa»

название магазина	населенный пункт	Адрес, телефоны	режим работы
Атлант	Минск	пр. Пушкина, 14, тел.: (8-017) 251-31-31, (8-033) 389-29-68	пн-вс: 10:00-20:00
Атлант	Брест	ул. Московская, 202, тел.: (8-0162) 42-90-88, (8-033) 829-43-10	пн-вс: 10:00-20:00
Техно		ул. Машерова, 39, тел.: (8-0152) 60-14-18, (8-033) 384-36-55	пн-пт: 10:00-20:00, суб: 10:00-19:00, вс: 10:00-18:00
Атлант	Витебск	ул. Ленина, 12-а, тел.: (8-0212) 42-61-30, (8-029) 541-10-02	пн-пт: 10:00-20:00, сб-вс: 10:00-17:00
Атлант	Гомель	Привокзальная площадь, 1, тел.: (8-0232) 77-75-21, (8-029) 384-36-56	пн-пт: 09:00-19:00, сб-вс: 09:00-17:00
Атлант	Гродно	ул. Карла Маркса, 44, тел.: (8-0152) 77-33-53, (8-029) 221-20-75	пн-пт: 09:00-19:00, суб-вс: 09:00-17:00
Гефест		ул. Карла Маркса, 42, тел.: (8-0152) 60-14-96, (8-033) 389-29-92	пн-пт: 09:00-19:00, суб-вс: 09:00-17:00
Атлант	Могилев	проспект Мира, 35-а, тел.: (8-0222) 62-69-88, (8-033) 695-22-20	пн-пт: 10:00-20:00, сб-вс: 10:00-18:00
Техно		ул. Пионерская, 37, тел.: (8-033) 384-36-58	пн-пт: 10:00-20:00, сб-вс: 10:00-18:00
Гефест	Могилев	ул. Пионерская, 37, тел.: (8-033) 384-36-58	пн-пт: 10:00-20:00, сб-вс: 10:00-18:00
Авторитет		ул. Советская, 55, тел.: (8-163) 45-40-19, (8-033) 303-21-75	пн-пт: 9:00-19:00, сб-вс: 9:00-17:00
Техно	Барановичи	ул. Ленина, 21, тел.: (8-0163) 45-66-30, (8-033) 607-85-14	пн-пт: 9:00-19:00, сб-вс: 9:00-17:00
Гефест		ул. Комсомольская, 9, тел.: (8-0163) 42-17-90, (8-029) 793-03-93	пн-пт: 9:00-19:00, сб-вс: 9:00-17:00
Атлант	Бобруйск	ул. Ленина, 3, тел.: (8-0163) 41-25-58, (8-033) 606-37-89	пн-пт: 9:00-20:00, сб-вс: 9:00-17:00
Атлант		ул. Октябрьская, 136/36, тел.: (8-0225) 58-43-45, (8-033) 303-21-79	пн-пт: 10:00-20:00, сб-вс: 10:00-18:00
Техно	Орша	ул. Карла Маркса, 30, тел.: (8-0216) 44-48-38, (8-033) 384-36-54	пн-вс: 10:00-20:00
Атлант	Пинск	пл. Ленина, 4, тел.: (8-0165) 35-48-92, (8-033) 384-36-57	пн-вс: 10:00-20:00
Техно		пл. Ленина, 4, тел.: (8-0165) 35-48-92, (8-033) 384-36-57	пн-вс: 10:00-20:00
Атлант	Солігорск	ул. Октябрьская, 38, тел.: (8-033) 380-18-31	пн-вс: 09:00-20:00

* - перечень точек торговли может быть изменен в связи с открытием новых точек торговли, закрытием либо изменением режима работы точек торговли. Информация обо всех изменениях размещается на сайте ЧП «Оптов-логистический центр «С-Видео» – technoby.by.

Перечень офисов Организатора – ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)*

Город	№ офиса	Адрес	Контактные телефоны	Режим работы
Барановичи	ДО № 506	ул. Советская, 88	(0163) 41-37-91	
Береза	ДО № 502	ул. Ленина, 85А	(01643) 2-36-91, 2-26-59	
Бобруйск	ДО № 202	ул. Социалистическая, 115	(0225) 52-66-64	пн-пт: 9:00-19:00, сб: 10:00-16:00
Борисов	ДО № 9	ул. Гагарина, 50Б	(0177) 73-44-44	
Брест	РД № 500 ДО № 503	ул. Московская, 208-1 ул. Вульковская, 88	(0162) 41-66-65 (0162) 35-26-45	
Витебск	ДО № 301	ул. Фрунзе, 15	(0212) 37-37-60	
Гомель	РД № 600	ул. Советская, 32А	(0232) 77-67-15, 77-75-31	
Гродно	РД № 400 ДО № 402	ул. Антонова, 21 пр-т Янки Купалы, 69	(0152) 75-52-22 (0152) 54-16-88, 54-19-32	пн-пт: 11:00-19:00
Колодищи	ДО № 5	ул. Минская, 5	(017) 508-14-32	пн-пт: 9:00-16:30, пт: 9:00-15:30
Минск	ДО № 1	ул. Московская, 14	(017) 309-15-85, 309-15-72	
	ДО № 2	ул. Гикало, 3	(017) 284-74-97, 284-89-75	
	ДО № 3	ул. Клары Цеткин, 51	(017) 306-06-10	пн-пт: 9:00-19:00, сб: 10:00-16:00
	ДО № 4	пр-т Независимости, 29	(017) 327-08-44	
	ДО № 6	ул. Богдановича, 70	(017) 286-75-55	
	ДО № 8	пр-т Партизанский, 23	(017) 246-91-58	
	ДО № 10	ул. Куйбышева, 69	(017) 335-49-03	
	ДО № 11	ул. Притыцкого, 91	(017) 391-01-11	пн-пт: 10:00-19:00, сб: 10:00-16:00
Могилев	РД № 200 ДО № 201	ул. Ленинская, 54 пр-т Пушкинский, 20	(0222) 22-87-37, 31-14-35 (0222) 48-95-52	пн-пт: 9:00-19:00, сб: 10:00-16:00
Мозырь	РД № 100	ул. Ленинская, 14	(0236) 20-21-06, 20-21-07	
Новополоцк	РД № 300	ул. Молодежная, 92 А	(0214) 59-13-22, 59-15-66	
Орша	ДО № 302	ул. Советская, 2В	(0216) 22-63-90	
Пинск	ДО № 505	ул. Первомайская, 44	(0165) 31-63-11, 31-63-01	
Полоцк	ДО № 303	ул. Ефросиньи Полоцкой, 27	(0214) 42-10-51	пн-пт: 9:00-18:00, сб: 10:00-16:00
Светлогорск	ДО № 101	м-н Первомайский, 1		

«ТАЙНАЯ ВЯЧЭРА» З ГЛЫБОКАГА

прадстаўлена на выставе «У промнях веры хрысціянскай»

■ На слыху

АДКУЛЬ У ЖАБРАКА КВАТЭРА?

У Аршанскім раёне су-прадзюцтва вылічылі грамадзяніна, які траціў значна больш грошай, чым зарабляў, маркуючы на звестках, пададзеных у падатковую інспекцыю. На аўкцыёне ён прыкупіў нерухомаць, а грошы адкуль? Інспектарамі было выяўлена перавышэнне расходаў над даходамі больш чым на 85 млн рублёў. У выніку чаго грамадзяніну прададзены да выплаты 10 мільёнаў рублёў падаходнага падатку.

Правяраюць і іншыя грамадзяні, якія набылі дарагу маёмасць маючы невысокія даходы. Ужо запатрабавана 15 дэкларацый. Памер перавышэння выдаткаў над атрыманымі даходамі склаў амаль 252 мільёны рублёў. Грамадзянам былі прададзены да выплаты падаходны падатак у суме 33 мільёны рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Нават калі б не было зараз вялікіх святкаванняў да 1025-годдзя Хрышчэння, то ўсё роўна гэтую выставу Нацыянальнаму гістарычнаму музею трэба было б зрабіць. Столькі твораў у фондах музея, якія паказваюць, наколькі беларуская культура была знітаная з хрысціянскай традыцыяй праз увесь шлях свайго развіцця! Восі і міністр культуры Барыс Святлоў адзначыў, што наогул біблейскія сюжэты далі штуршок развіццю сусветнага мастацтва. «Які б сюжэт мы ні ўзялі, які б мастацкі жанр ні разглядалі, — усё адно звяртаемся да хрысціянскага сюжэту, які прасякнёна нашай сучаснай культуры. І Беларусь не выключэнне. Тут ёсць магчымасць пабачыць на свае вочы, наколькі багатая беларуская зямля помнікамі мастацтва духоўнага зместу. Нашу культуру нельга аддзяліць ад культуры хрысціянскай».

Хрысціянства, якое на працягу стагоддзяў распаўсюджвалася на нашых землях, істотна паўплывала на развіццё культуры. Тое, што можна убачыць на выставе, якраз і сведчыць пра гэта. Артэфакты, якія нясуць думку, якія дораць святло і нават даюць энергію — калі хочаце, то і канкрэтнага чалавека. Напрыклад таго, хто насяў на грудзях просценкі нацельны крыжык, які дайшоў з XIV стагоддзя. У музея ёсць свае калекцыя нацельных крыжыкаў, якую набылі ў аднаго з калекцыянераў. Усе разам яны паказваюць, наколькі тра-

птыко стаўленне было ў людзей да гэтага сімвала — крыжыкі маглі быць розных формаў, памераў, з прыгожымі і без. Яны, напэўна, у нечым былі вельмі падобныя на сваіх гаспадароў, якія не ўтойвалі свайго веравызнання. Цяпер гэта сведчанні эпохі, што стваралі нашу культуру хрысціянскай.

Нездарма на выставе нават вітрыны для экспанатаў створаны ў выглядзе крыжоў. У адным, напрыклад, размясціліся рэчы, звязаныя з дзейнасцю царквы. Гэта рэчы XIX стагоддзя, цікавыя тым, што паходзяць з адной царквы Нясвіжскага раёна. Пасуд, яким карыс-

таліся падчас літургіі, ручное кадзіла XII-XIII стагоддзяў — гонар калекцыі музея. Нават вопратка святароў, прадстаўленая на выставе, дапамагае стварыць асаблівы дух часоў, якія аднаюцца адной галоўнай ідэяй: імкнення чалавека адпавядаць вобразу Божаму.

Найперш пра гэта сведчаць абразы. Самыя каштоўныя — тры творы на зялёным аksamіце, сярэд якіх адзін з самых старых абразоў у зборы музея (належаць да XVII — пачатку XVIII стагоддзяў) — «Храшчэнне ў Іардане». Але асаблівай цеплынёй напаяюць абразы, што належаць сабору ў гонар

Нараджэння Маці Божай з Глыбокага. Цыкл з 12 абразоў XIX стагоддзя, які прадстаўляе сюжэты Хрыстовых пакут, прыцягвае адмысловай падачай сюжэтаў. Нават свая версія «Тайнай вячэры» была ў Глыбоцкай царкве! На выставе абразы трапілі дзякуючы музейным рэстаўратарам, якія далі ім другое жыццё, а потым зноў вернуцца дадому. Цікава, што да гэтага цыкла была і з боку навукоўцаў: у Беларусі мелі месца розныя традыцыі ікананіцы, можа, таму і ўзнікла гэтая адмысловасць, аднак аднесены творы з Глыбокага ўсё ж да праваслаўнай культуры. Нашы продкі жылі на мяжы сутыкнення лацінскага і візантыйскага светлаглядаў. І дагэтуль у Беларусі некалькі хрысціянскіх канфесій, якія імкнучы існаваць у ладзе. Нездарма вітальнае слова на адрас выставы прагучала ад імя архіепіскапа, мітрапаліта Мінска-Магілёўскага Тадэвуша Кандрусевіча.

— Бог стварыў свет прыгожым, і з кнігі «Быццё» мы ведаем, як ён сказаў: «Гэта добра». І чалавек, які стварае на вобразе Божаму, імкнучы гэтую прыгажосць убачыць і памножыць, падобна вялікаму творцу Госпаду, — адзначыў протаіерэй Аляксандр Шымбалёў. — Царква як цела Хрыстова і як супольнасць веруючых у Бога людзей гарманізуе жыццё: мы тут бачым прыгожыя рэчы.

Усяго на выставе змешчана 320 экспанатаў, якія належаць музею. Але прадстаўлены і вельмі цікавыя творы, якія жылі сваім храмавым жыццём,

натхняючы вернікаў на малітву. І цяпер жывуць жыццём асаблівым.

Ёсць сваё новае жыццё і ў факсімільнага выдання Полацкага рукапісу XII стагоддзя. Кніжка сустрэне я ўваходу. Яе можна пагартыць — дакрануцца да вытокаў беларускага хрысціянства ў нейкім сэнсе. Іншыя творы выдання Уладзіміра Грозаў, старшыня дабрачыннага фонду «Сям'я. Адзінства. Айчына», патлумачыў.

— Гэтая кніга сведчыць пра тое, як даўно нашы продкі ішлі з Богам. Дарэчы, у некаторых краінах адукаванай Еўропы Святое пісанне прыйшло на

некалькі стагоддзяў пазней — у Германію і Францыю. Гэты рукапіс каштоўны і тым, што можна адчуць жывую мову нашых продкаў, як яны размаўлялі з Богам. Але ён быў разрабаваны ў XVIII стагоддзі, падзелены, і часткі яго апынуліся за мяжой. Адна з частак захоўваецца ў бібліятэцы ў Маскве, а другая — у бібліятэцы Санкт-Пецярбурга. Дзякуючы разумнаму расійскага боку (што гэта праект не дзеля камерцыйных мэтаў) і дзякуючы клопату розных беларускіх дзяржаўчых структур паўстала гэтая з'ява...

Ларыса ЦІМОШЫК.

■ Інфарм-укол

У САСУДАЎ ШТОСЬЦІ З ТОНУСАМ

Нягаспадарлівыя пацыенты трацяць шмат сіл і сродкаў, аднак не могуць знайсці прычыну свайго паталагічнага стану. Між тым яны пакутуюць ад нейрацыркуляторнай дыстаніі — расстройтва рэгуляцыі сасудзістага тону. Паводле слоў урача-неўролага 11-й гарадской паліклінікі г. Мінска Зои КУРС, вядома некалькі тыпаў нейрацыркуляторнай дыстаніі:

- 1) кардыялагічны (боль у сэрцы, сэрцабіццё, заміранне ў сэрцы, перабой ў сэрцы);
- 2) рэспіраторны, або дыхальны (пачацканне дыханне, немагчымасць зрабіць глыбокі ўдых, нечаканыя глыбокія ўдыхі);
- 3) дысдынамічны (ваганні артарыяльнага ціску, павышэнне або паніжэнне);
- 4) тэрмарэгуляторны (ваганні тэмпературы цела, павышэнне да 37-38°C або паніжэнне менш за 35 градусаў можа быць пастаянным, працяглым або кароткім, як прыступ);
- 5) дыспепсічны (боль у жываце, мльосць, ваніты, адрыжкі, парушэнне матарнай функцыі кішчэчніка, звязаныя з нервовым напружаннем і інш.).

Практычна ва ўсіх вярхоў адзначаюцца неуралагічныя расстройства: слабасць, хуткая стомляльнасць, плаксівасць, раздражняльнасць, галаўны боль.

Пры з'яўленні такіх сімптомаў неабходна абследаваць у эндырацыянага, неўролага і кардыёлага. Каб пераканацца ў тым, што гэта дыстанія, а не неўроз або тырэааксічны, або шэмія, або парок сэрца, або міякардыт, трэба зрабіць:

- электракардыяграму;
- рэнтгенаграфію грудной клеткі;
- эхакардыяграфію;
- артастатычную пробу;
- аналіз крыві на гармоні;
- сучаснае манітарыраванне артарыяльнага ціску;
- ультрагук органаў брушной поласці і шчытападобнай залозы.

Наглядзячы на тое, што гэты стан не небяспечны і не заразны, лячыць яго трэба. Спачатку трэба ліквідаваць прычыну. Калі прычына — працяглы стрэс, трэба неж папрацаваць у гэтым кірунку; калі вінаватая інфекцыя — значыць, вылучыць ачаг, калі шкодныя ўмовы працы — змяніць працу...

Добры эфект дае псіхатэрапія. Пацыенту неабходна тлумачыць, што якая жыццё нішто не пагражае, прагноз спрыяльны,

выздараўленне магчымае. Добра, калі такі пацыент гатовы займацца аўтатрэнінгам. Можна прымяняць і прызначаную медыкаментозную тэрапію. Прымяняцца і фітатэрапія. Рэкамендуецца трава валер'яну, сардэчнік, зборы, якія нармалізуюць работу сардэчна-сасудзістай сістэмы. Прызначаюць і фізіятэрапію (электрасон, электрафарыз), бальнеатэрапію (радонная, азотная, вуглякіслыя ванны, душы, абртванні і абліванні), масаж шыйнага і груднога аддзелаў пазваночніка.

Паколькі такія пацыенты адчувальныя да змен надвор'я, часта для падтрымання жыццядзейнасці ім неабходны адаптагены — прэпараты расліннага паходжання, якія танізуюць цэнтральную нервовую сістэму, паляпшаюць трываласць арганізма, яго супраціўленне стрэсам і інфекцыйным захворванням. Адаптагены — гэта настойкі жэншыэнно, элеўтэракоку, араліі, лімонніку. Настойка жэншыэнно прымяняецца і пры паніжаным, і пры павышаным ціску, лакальна нармалізуе яго, астатнія пералічаныя настойкі прымяняюцца пры паніжаным ціску. Адаптагеннымі вартасцямі валодаюць прэпараты з некасяняных рагоў марала, ізюбра або плямістага аленя. Аднак гіпертонікам прымяняць іх трэба з асцярожнасцю, пасля кансультацыі з урачом. Паказана і санаторна-курортнае лячэнне.

ЛАД ЖЫЦЦЯ

Пры нейрацыркуляторнай дыстаніі гіпертанічнага тыпу неабходна трымацца спецыяльнай гіпатэнзіўнай дыеты. Абмежаваць ужыванне солі і вадкасці, больш ужываць гародніны і садавіны, павялічыць паступленне такіх мінералаў, як калій і магній. Можна змяніць звычайную соль хларыдам калію. Такія заменнікі солі прадаюцца ў аптэках. Абавязкова трэба сацьца за вагой. Тым жа, хто пакутуе ад нейрацыркуляторнай дыстаніі гіпатэнзічнага тыпу, рэкамендуецца выпіваць кубак моцнай кавы або гарбаты раніцай і ў сярэдзіне дня.

Прафілактыка нейрацыркуляторнай дыстаніі заключаецца ў вядзенні здаровага ладу жыцця, рэгулярных занятках спортам і ўменні пераадолеваць стрэсы. Абавязкова трэба выспяцца, харчавацца разнастайна і не менш за 4 разы на дзень. Трэба гуляць на свежым паветры, і адмовіцца, вядома, ад шкодных звычак.

Святлана БАРЫСЕНКА

Даты Падзеі Людзі

1506 год — у 1502-м, 1503-м і асабліва ў 1505-м годзе ўкраінскія і беларускія землі падвяргаліся нападкам крымскіх татараў, якія разбуралі паселішчы каля Мінска, Слуцка, Навагрудка і іншых гарадоў. У 1506 годзе татары праз Брагін, Мазыр, Петрыкаў накіраваліся да Клецка, Мінска, Ліды, Ашмян, Ваўкавыска, Гродна. Як мяркуецца, 31 ліпеня каля Клецка 10-тысячная беларуская воіска баяраў на чале з маршалам дворным Міхаілам Львовічам Глінскім і гетманам Станіславам Пятровічам Кішкам шыліся з татарамі на берагах ракі Лані. Навагрудска-мінскае апалчэнне адрозна перайшло ў наступленне. Пасыпаліся на супрацьлеглы бераг стрэлы, дзіды, ядры. Крымчакі адказалі тым жа. Абодва бакі, не сутыкаючыся, змагаліся тры гадзіны. Нарэшце Глінскі ўдарыў у тыл татарам і раздзяліў іх палкі на дзве часткі. Сярод крымчакцоў пачалася паніка. Не вытрымаўшы моцнага націску, яны пабеглі. Аполчэнне на чале з Глінскім пачало іх праследаваць. «Князь жа Міхаіла з усім войскам гнаўся за імі, ловячы і забіваючы, да ракі Цяпры» і далей. «Мноства іх злавлілі ды забілі і вярнуліся да Клецка, ведучы з сабою шмат палонных. І, напоўніўшы рукі золатам ды срэбрам, і зброй, і адежаю, і коньмі дарагімі, у невymoўнай радасці і веселасці тую нон пераначавалі спакойна», паведамляе гістарычны дакумент. Было ўзята ў палон 3 тысячы татараў, Паводле гістарычных звестак, частка іх пасялілі ў Клецку і ваколіцах. Пераможцы вызвалілі каля 40 тысяч палонных, якіх татары збіраліся адвесці ў Крым. Воіска М. Глінскага дасталася таксама 30 тысяч коней з былога татарскага войска. Перамога беларускага войска пад Клецкам у 1506 годзе мела вялікае значэнне ў гісторыі Беларусі. Пасля разгрому крымскіх татараў у бітве каля Клецка татарскія напады на Беларусь у такім маштабе, як у пачатку XVI ст., ужо не адбываліся. У жніўні 1996 года ў Клецку ў гонар 490-й гадавіны бітвы быў устаноўлены помнік — Курган і крыж на ім.

1817 год — нарадзіўся (вёска Кахановічы, зараз Верхнядзвінскі раён) Ігнат Храпавіцкі, беларускі фалькларыст. Упершыню ў беларускай фалькларыстыцы выказаў думку пра гістарызм фальклору, вывучаў асаблівасці фальклорнай мовы. На падставе ўласнага збору народных твораў Віцебшчыны ў альманаху «Рубон» апублікаваў працу «Погляд на паэзію беларускага народа», у якой змешчаны першая гісторыка-параўнальная характарыстыка беларускага фальклору, пераклады на польскую мову беларускіх народных песень, гістарычныя дакументы. Рыхтаваў да друку «Поўны беларускі збор песень», для якога распрацаваў класіфікацыю, збіраў тэксты. Быў удзельнікам распрацоўкі праекта адмены прыгоннага права (1850), членам губернскага папярчальства дзіцячых прытулкаў, узначальваў Віцебскае таварыства сельскіх гаспадароў. Памер у 1893 годзе.

1938 год — 75 гадоў таму нарадзіўся Рэшат Ібраімавіч Фурунжыёў, беларускі вучоны ў галіне інфарматыкі і тэхнічнай кібернетыкі, доктар тэхнічных навук (1972), прафесар (1974). Аўтар навуковых прац па стварэнні матэматычных і праграмных сродкаў мадэлявання і аптымальнага праектавання дынамічных сістэм, мехатронікі, віртуальнага праектавання сістэм актыўнай абароны, вібрабароны і стабілізацыі транспартных сродкаў.

Было сказана

Кузьма ЧОРНЫ, празаік, публіцыст:
«Вялікі доктар усяляе ў хворасці ў чалавечай душы — час — мае вечага свайго дапаможніка — працу».

Складзіце кросвуд

Прымака, фота 4	Цытатаў птушка	Павышэнне ўзроўню	Печ для плаўкі чыгуны	Аптычнае шкло
Ніва (паэт.)	Фурман на нартах	Разведвальнае судна	Прамысловы аб'яднальнік	Візантыйскі мор
Горад Моцарта	З арсёнала рыбака	Штат у ЗША	Агародны караняплод	Перадвая вайсковая вярта
Туга, маркота	Штат у Францыі	Каталіцкі святар	Форма ніка ў разрэзе	Аксакал з акакалаў
Інвентар гімнастыкі	Палерная паліца	«Касю» «каношніну»	Фарба з жавочай шыршуні	Асобны здымак на плёнцы
Письменніца ... Крысы	Стыль у мастацтве	Зручнае музычнае ўста	Свае працяглае горнае сістэма свету	Пэрсанаж Ж. Сіменона
Род папугай	Штат у ЗША	Пабудова	Адна з галі улады	Планета, фота 2
Эпідэмія	Прымака стара-анекдота	Брыкны выкопшы	Абавязкі счы	Работнік радыё
Колер	Палуплывальны сцяна з выбры	Ікол	Урачыства шкцы	Першы ў забегу
Каштоўны камень	Від гонак	Каштоўны камень	Від гонак	Стальнік вярхоў
Клопат дачніка	Дзень календара	Антыперод	Медыцынскі апарат	

Варыянты адказаў: 1. Прымака, фота 4; 2. Аптычнае шкло; 3. Зручнае музычнае ўста; 4. Каштоўны камень; 5. Планета, фота 2.

Правяраць: КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

СЁННЯ

Месяц
Апошняя квадра 29 ліпеня.
Месяц у сусор'і Блізны.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 5.22	21.09	15.47
Віцебск	— 5.05	21.05	16.00
Магілёў	— 5.12	20.59	15.47
Гомель	— 5.15	20.49	15.34
Гродна	— 5.38	21.23	15.45
Брэст	— 5.45	21.17	15.32

Імяніны
Пр. Емяльяна, Івана.
К. Алены, Ігната, Любаіра, Рамана.

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 742мм рт.сп. +17..+19°C +20..+22°C	ГРОДНА 749мм рт.сп. +15..+17°C +20..+22°C	МІНСК 739мм рт.сп. +14..+16°C +20..+22°C	МАГІЛЕЎ 743мм рт.сп. +16..+18°C +20..+22°C
БРЭСТ 749мм рт.сп. +17..+19°C +23..+25°C	ГОМЕЛЬ 746мм рт.сп. +17..+19°C +22..+24°C		

Абазначэнні:
■ — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
■ — невялікія геамагнітныя узрушэнні
■ — слабая геамагнітная бура

...у суседзях

ВАРШАВА +22..+24°C	КІЕЎ +20..+22°C	РЫГА +17..+19°C
ВІЛЬНЮС +17..+19°C	МАСКВА +22..+24°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +22..+24°C

УСМІХНЕМСЯ

Фатаграф на вяселлі:
— Ну і дзе ж наша шчаслівая пара?
Адзін з расцей:
— Ды вось жа яны: нявеста і яе мама...

Вельмі сквапны хлопец усё ж такі знайшоў дзяўчыну, якая любіць гваздзікі.

У маршрутцы.
— На святляфоры можна выйсці?
— У гэтай маршрутцы можна ўсё!
Калі ўсе скінуцца, наогул на мора паедзем!

Чым цішэй сядзіць дзіця ў суседнім пакоі, тым даражэйшы будзе рамонт.

І дзе гэта старог чэрці носіць?..

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н.КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), В.КЛОЧНИК (намеснік галоўнага рэдактара), А.КЛЯШЧУК, Л.ЛАХМАНЕНКА, С.ПРОТАС (першы намеснік дырэктара-галоўнага рэдактара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕУСКИ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦІСЛЯШУК, Л.ЦІМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, аўдыёчымна — 287 19 68, скартэрацыя — 292 05 82, адрасныя запыты дадаткаў: «Чырвоны змен» — 292 44 12; «Мясцовае самарванне» — 292 44 12, уласных карэспандантаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31; бухгалтары: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by; e-mail: reklama@zviazda.minsk.by (для зваротаў); zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні на зборы судзіць з меркаваннямі рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прапрыетарстве «Вываецтва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 23.538. Індэкс 63850. Зак. № 3245.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
30 ліпеня 2013 года.